

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 7 APRIL 1912.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HOGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

Olympiska Spelens prisdiplom.

Ofvanstående utgör en afbildning af Olympiska spelens officiella prisdiplom, utfördt af samme konstnär, som komponerat spelens affisch, prof. Olle Hjortzberg. Diplomet kommer att tryckas i tre färger. Kvinnofiguren framställer segergudinnan Pallas Athene, som i sin högra hand håller lansens, i den vänstra segertecknet. I bakgrunden synes profilen af Stadion.

Uppståndelse.

SLÅ UT, DU SPIRANDE LIF,
stå upp, du sofvande själ!
Nu stiger svällande
knopparnas under
fram i de hållande
skurarnas stunder.

Det ljusnar hitom natten,
och isarna brista och glida
sida vid sida
bort öfver blåa, sjungande vatten.
Uppståndelsens dag är inne,
och löftets stjärna
smälter sitt ljus på torn och tinne

*

En man gick kall och hård
och styrde på sin gård
och tänkte så om döden:
En dag han med sin knif
skär af mitt gråa lif —
så sker med alla öden.
Se'n finns ej mål att hinna,
ej plog, ej härd, ej kvinna,
ej sträfvan eller kraf,
blott mull uti en graf. —

Hans blick var trött
af år och möda,
hans hjärta nött,
hans öra stängdt för bruset
från rymderna och guset.

Men lifvets källor ge ändå
sin evighetskristall.
Hvad ingen tanke kan förstå,
det sker i alla fall.
Oändligheten finns, där tviflets låga brinner,
den finns i plantans doft, i saf, som stilla
rinner.

Det är en ringa sak att dö —
uppståndelsen är all.
Ej gifs i världars stoft ett frö,
som ej i den försmält.
Var hälsadt, starka Lif, du flod af sol och
skyar,
som evigt dig förtär och evigt dig förnyar!

ERNST HÖGMAN.

Iduns Jubileum- Artiklar

Man har först under de senare åren börjat komma till insikt om hvilka konstnärliga och kulturella värden, som besittas af våra gamla landskyrkor och huru nödvändigt det är att rädda dem undan ett pietetslöst restaureringsnit och annan förstörelse. Det är främst några unga este-

lici som lagit saken om hand, och det litterära storverk, hvars början här är föremål för en granskning af den kände konsthistorikern, förutvarande amanuensen i Nationalmuseum, dr John Kruse, utgör en af fruktarna af dessa unga estetiska verksamhet till bätnad för våra älderdomliga landskyrkors renässans.

MÅNGET GODT OCH BEHJÄRLANSVÄRDT företag, en gång börjad med fart och lif, har senare måst uppgifvas, emedan ingen mer än dess igångsättare och den närmaste kretsen af vänner och förtrogna visste riktigt besked därom. Många litterära arbeten af gedigen förtjänst drunknar i bokfloden, blir "en död bok", emedan ingen vänlig hand lyfter det upp i dagen, så att solen kan skina på det och människorna se det för sina ögon.

Efterföljande rader skulle i sin ringa mån vilja bidra till att från det trista ödet att "tigas ihjäl" — ett öde som i detta speciella fall dock är tämligen otänkbart — rädda ett företag,* hvilket, om och när det en gång blifvit slutfördt i enlighet med den af dess påbörjare framlagda, väl genomtänkta planen, helt säkert blir af den allra största betydelse för vårt lands kultur. Arkitekten icke mindre än konsthistorikern skall här finna ett det rikaste och mångsidigaste material samladt för kännedomen om både kyrklig och profan konst, och kulturhistorikern skall också få sina lysmåten under studiet af den långa rad volymer, där han i ord och bild skall se Sveriges kyrkor skildrade, sådana de varit och blifvit under inflytande af förvandlingens lag (ofta påskyndad af mänsklig dårskap) och genom arkiven få mången levande inblick i det svenska folkets lif under gamla tider.

Men ungdom och entusiasm behövas i rikt mått för att sätta i gång och sedan under många och långa år hålla i gång ett dylikt vidtuseende företag. Utgifvarne behöva vara utrustade med icke blott djupa kunskaper, organisationsstalng och energi utan med en "tro, som försätter berg" och därför också kan rycka andra med sig.

Det ser också ut som om utgifvarne voro utrustade med de nämnda utmärkta egenskaperna i sällsynt förening. En hel stab af unga konsthistoriker och arkitekter ha de samlat kring sig och dirigerat ut öfver landet för vetenskapliga härnadsstugor mot kyrkorna, som med den största grundlighet och samvetsgrannhet uppmätas och genomsnokas i alla vinklar och vrår från golf och vapenhus till tornhufvens yttersta spets. Redan är ett stort material samladt, i främsta rummet tack vare det af doc. Roosval vid Uppsala universitet ledda konsthistoriska seminariets exkursioner. Och mäktiga hjälpare hafva vunnits åt företaget. Uppsala universitet har i sin årsskrift för 1912 beredt plats för den nu ut-

SVERIGES KYRKOR, deras arkitektur och konstskatter.

gifna första delen, hvilken utgifvarne säga sig närmast vilja ha betraktad "såsom ett försök eller ett prof". Vitterhetsakademien har lämnat ett understöd af 500 kronor, Nordiska museet har hjälpt till bl. a. genom att lämna plåtarna för fotograferingen af Odensala kyrka, Turistföreningen och fornminnesföreningar ha med råd och dåd underlättat arbetet. Så sekunderas alltså den första lifsfrukten af detta stort anlagda företag af en hel rad goda och präktiga faddrar, hvilka man får hoppas icke förtrötts att assistera äfven vid dopen af den långa rad syskon denne förstfödde väntar sig under årens lopp.

Den förstfödde är verkligen ett mycket värladt barn, som förtjänar att få många syskon. Föräldrarna, om man nu skall kalla Sigurd Curman för pappan och Johnny Roosval för mamman, kunde icke tänkas vara bättre valda. Den förre har såväl i skrift som i synnerligen framgångsrik praktisk verksamhet kämpat för lösandet af det ömtåliga och allt utom lätta problem, som heter en verkligt varsam och finkänslig restaurering af gamla kyrkor och deras målningar. Den senare har med högst ovanlig energi och skarpsynt lärdom ägnat sig åt studiet af våra kyrkors arkitektur, särskildt den märkliga på Gotland, men äfven sträckt sina undersökningar till andra delar af Sverige såsom Öland, domkyrkorna i Uppsala och Lund och ärkestiftets intressanta kyrkavärld. Båda utgifvarne voro också med i den trio, som i främsta rummet ledde den så utmärkt väl ordnade, instruktiva och vackra utställningen af äldre kyrklig konst i Strängnäs stift, hvarmed det lyckliga fullbordandet af Strängnäsdomens restaurering firades sommaren 1910.

Kärnpunkten i utgifvarnes program kan sägas ligga i dessa ord i företalet: "Arbetet skall lämna ett i möjligaste mån fullständigt och korrekt material, med ledning af hvilket specialforskare sedermera kunna göra sina mera ingående vetenskapliga bearbetningar eller hvilket kan egga till ingående monografiskt detaljstudium af vissa särskilda byggnader". Det är med 7 kyrkor i Erlinghundra härad i Uppland, alltså med

själfva ärkestiftet början göres i den nu utgifna förträffligt tryckta och rikt illustrerade första volymen. Kyrkorna äro Husby-Erlinghundra, Norrsunda, Odensala, Knifsta, Alsike, Vassunda och Haga. Dessa kyrkors beskrifvare, filosofie studerande eller kandidater vid Uppsala universitet, äro: Henrik Cornell, Magnus Bonde, Sigurd Wallin, Gustaf Bolinder, Karl Asplund, Ragnar Josephson och Anders Billow. Men i venne fall hafva arkitekter medverkat, nämligen vid Norrsunda kyrka, där arkitekten Anders Roland samarbetat med Magnus Bonde, och Alsike kyrka, där Karl Asplund supplerats af en af redaktörerna, arkitekten fil. lic. Sigurd Curman, som ledde denna kyrkas restaurering 1910-1911. Den andre redaktören doc. Roosvals medarbetarskap i de af hans lärjungar upprättade kyrkoberifningarna antydes ej på annat sätt än genom de talrika af honom tagna fotografier som återgifvas men är naturligtvis uppenbar nog ändå i hela arbetets uppställning och metod. Ufförligheten i beskrifningarna växlar efter författare och kyrkornas beskaffenhet men är särskildt stor i de två fall då arkitekter samarbetat med konsthistorikerna, äfvensom vid den af fil. kand. Sigurd Wallin verkställda undersökningen af den märkvärdiga Odensala kyrka. Många i företalet namngifna vetenskapsmän och arkitekter hafva dessutom vid flerfaldiga tillfällen lämnat värdefulla bistånd.

Granskar man nu den för dessa sju första kyrkoberifningar följda planen, finner man att som inledning meddelas en förteckning på de tryckta eller handskrifna källor jämte afbildningssamlingar, hvilka anlitas för hvarje särskildt fall; en hufvudrubrik bildar här kyrkornas egna arkivalier, hvilka ha så många viktiga upplysningar att meddela. Därefter begynnes själfva beskrifningen, hvarvid man från utanverken, kyrkogård med omslutande mur samt klockstapel och vapenhus, öfvergår till kärnan, kyrkobyggnaden, hvars plan, olika byggnadsskikt och konstruktion i fråga om material, hvalf, portaler, takstolar och alla andra tekniska detaljer undersökas så grundligt som kyrkans tillstånd medgifver. Turen kommer därpå till den måleriska utsmyckningen samt till den fasta och lösa inredningen med alla till bygdens gudshus, som i regel också blifvit dess museum, under århundradenas lopp församlade dyrbarheter och konfföremål, såsom tafior, ljuskronor o. s. v. Sist följer en sammanfattning af kyrkans konsthistoria i korta punkter efter tidsperioder. För att göra vårt lands kyrkliga konst bekant för den utländska forskningen avslutas hvarje be-

* Sveriges kyrkor, konsthistoriskt inventarium utg. af Sigurd Curman och Johnny Roosval. Uppland. Band IV. Häft I. Erlinghundra härad. Uppsala 1912. Pris kr. 4:50.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 8.-
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.25
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Lösar	» 0.12	Lösar	» 0.15

Stockholm, Iduns Byrå o. Expedition, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 1648. Allm. 2808.	Expeditionen: Riks 1648. A. 6147.
Kl. 10-4.	Kl. 9-6.
Red. Nordling: Riks 8660. A. 402.	Annonskontoret: Riks 1648. A. 6147.
Kl. 11-1.	Kl. 9-6.
Verkst. direktören kl. 11-1.	Riks 8659. Allm. 4804.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser
25 öre efter text.	debiteras 50 öre med
50 öre å textside.	20 % förhöjning å sär-
20 % förhöjning å särskild begärd plats.	skild begärd plats

skrifning med en kort resumé på tyska, hvarjämte alla bildunderskrifter äro försedda med tyska översättningar.

Det är icke något ringa nytt material, som sålunda drages fram i ljuset, icke blott till den svenska arkitekturens och målningskonstens historia men till åtskilligt annat. Så finner man t. ex. vid Knifsta kyrkas beskrifning afbildad en magnifik silfverkanna, Hamburgsarbete från omkring 1600, öfversållad med mytologiska figurscener, en praktpjäs som 1889 såldes till Statens historiska museum för 5,000 kronor, hvilken summa användes till en 1892 utförd restaurering, hvars eftermäle docenten Roosval gaf 1909 i en i Uppsala nya Tidning införd artikel med rubrik: Knifsta kyrkas vanrestaurering, ett afskräckande exempel för nutida restaureringar. I Norrsunda kyrka finner man en stor oljemålning på trä, troligen af den nederländska 1500-tals-manieristen Marin de Vos, Yttersta domen, visande ett vimmel af nakna figurer och skänkt till kyrkan 1809 af Karl XIII. Medeltida altarskåp, ståtliga ljuskronor och präktigt gammalt kyrksilfver träffas litet hvarstans, likaså gamla dyrbara textiltföremål. Här märkes särskildt ett fragment i Vassunda af ett medeltida broderi i guld och färger, hvilket framställer S. Göran eller S. Mikael klädd i stålrustning och stötande lans i den gula draken, som ringlar vid hans fötter; figuren, hvars tämligen bondska hufvud har en viss likhet med japansk konst, är inställd liksom i en nisch under en baldakin. Alsike kyrkas orientalska kalkkläde med rikt broderi i guld och silke (deponerat i Uppsala domkyrka) ser också ut att vara ett sannskyldigt praktstycke. Ett af de allra märkligaste afbildade konstföremålen torde vara den Vassunda kyrka tillhöriga gotiska ljuskronan af mäsing från medeltidens slut.

Ett företag som denna noggranna inventarisering af våra kyrkor är äfven därför af stor betydelse, att den hårdhända och pietetslösa restaureringslusta, som är en så bedröflig följd af hvad tyskarne träffande kallat "eine thätige Unwissenheit" och som rasat så våldsamt i vårt land, därigenom spikas vid skampålen, då beskrifvarne ej kunna undgå att observera och i lakoniska ordalag fastslå dessa restaureringars resultat och illgärningar. Man måste ju häpna, då man t. ex. hör, att vid Knifsta kyrkas restaurering, som dock skedde så sent som 1892, den gamla medeltida kyrkporten med sitt ännu kvarsittande lås af järn helt enkelt vräktes bort och användes som skyddspackning vid stensprängning! Låset blef emellertid ur förnedringen räddadt till baron Emanuel Cederströms samling å Krusenbergs. Samme insiktsfulle konstsammlare gjorde hvad han kunde för att rädda åtminstone resterna af Alsike kyrkas medeltida altarskåp, hvilket vid kyrkans reparation 1859-60 råkade ut för en medfart, som i sanning kan kallas mindre finkänslig. Altarskåpet lär ända ditills varit alldeles oskadadt och ägde ännu lysande färger. Men "under reparationen kastades det under kyrkomagasinet med framsidan nedåt — bakväggen lossnade, baldakinornamenten sönderbrötos — färgen utplånades", säger riksantikvarien Hans Hildebrand i berättelsen öfver sin 1867 förrättade inspektion öfver tilldragelsen, och han tillägger: "såsom altarskåp kan detta konstminne från medeltiden icke uppsättas i någon församling". Vid samma herostratiskt ryktbara kyrkorepara-

tion förstördes den medeltida skulpterade dopfunten af grå sandsten till den grad, att numera endast återstå några små figurfragment.

Men dylik våldsam vandalisering, hvilken i sin rena meningslöshet erinrar om små barns sönderbrytande af leksaker och andra föremål, när lynnet faller på, gör dock i stort sedt kanske mindre skada än en genomgripande "restaurering" i en missförstådd stilriktighets namn, sådan fyra af dessa sju upplandskyrkor i våra dagar måst undergå. Dessa kyrkor äro utom den redan nämnda Knifsta, Husby-Erlinghundra, Norrsunda och Odensala. Det kan vara skäl att ur dessa kyrkors behandling framdraga ett och annat, som kan vara värdt att minnas och — brännmärkas.

Husby-Erlinghundra kyrkas inre blef sålunda, heter det, "1895 till väggar och hvalf dekoreradt med rankor, kvadermålning, bårder och en ängel med språkband (i absiden). Dekorationen, som kostade 600 kr., är en dålig imitation af medeltidsmålning. Den saknar allt konstnärligt värde och måste belecknas som en olycklig förändring, liksom äfven den samtidigt utförda dels gråbruna, dels senapsbruna öfvermålingen af kyrkans gamla inredning, som fordom var helt i hvitt".

Vid Norrsunda kyrkas restaurering 1902 affäcktes medeltidsmålningar på hvalf och väggar, som varit öfverkalkade. De gamla målningarne voro "i stort sedt rätt väl bibehållna med tydliga färger och skarpa konturer", som vid tillfället tagna fotografier utvisa. Man inskränkte sig emellertid ej till att fylla tomrummen, nej man ifyllde alla konturer och färgytor på de gamla målningarne med ny färg, och för resten målade man friskt på med nya målningar i medeltidsimitation utan att angifva någon gräns mellan de ursprungliga och de nykomponerade partierna.

Odensala kyrkas intressanta hvalf- och väggmålningar kommo 1896 under en dekorationsmålarens behandling, som var så genomgripande, att, heter det, "någon slutsats om väggmålningarnas ursprungliga karaktär ej nu kan dragas".

Det är, som synes, särskildt målningarne, öfver hvilka det moderna restaureringsraseriet gått ut. Men en viss modern smaklöshet och smaktarflighet har satt sina spår äfven i andra detaljer, såsom då man t. ex. i Norrsunda vid 1902 års restaurering täckte det vackra Sparreska grafkoret från 1633 med galvaniserad och korrugerad plåt och "prydde" altarbordet med ett modernt krucifix af aluminium-bronserad metall-legering eller i Haga kyrka under 1800-talets senare del i fönstret bakom altaret insatte "några enkla, röda och blå rutor". Kamminer, hvilka "illa röka ned hvalf och väggar", äro också ett ofta förekommande otyg.

Men det finnes lyckligtvis bland dessa sju Upplandskyrkor en, Alsike, hvilken bildar en ljuspunkt ifråga om restaureringskonst. Det är verklig konst, verklig kunskap, pietet och lefvande skönhetssinne, som fått komma till tals vid denna 1910-1911 af Sigurd Curman med bistånd för målningarnes vidkommande af aristen Filip Månsson ledda restaurering. Hvarenda bit af de gamla målningarne har här lämnats orörd, men dessa fragment verka ej trasiga,

emedan de äro omslutna af en med synnerlig originalitet och fin smak utförd modern dekorativ målning, som lugnt harmonierar med de gamla resterna. Den efter afbildningarne att döma förtjusande vackra interiören förhöjes genom ett af ett silfverbröllopspar donerat korfönster i glasmosaik efter en ypperlig dekorativ kartong af Gunnar Hallström 1911 samt af andra nyförelkomna detaljer, hvaribland märkes det på altaret stående, likaledes skänkta italienska krucifixet från 1500-talet. En annan vacker nyanordning är att i fönstren insatts gammalt hvitt glas i enkla blyspröjsar med dekorativa monogram och symboler betecknande kyrkans funktionärer och restaureringskommittéer. En sirad inskriptionstafla, som i kortfattade ord och bilder skildrar kyrkans historia, uppsattes vid denna restaurering, som på ett så glädjande sätt visar hvad god modern konst kan åstadkomma i pietetsfull samverkan med den gamla, som lämnas i orubbadt bo.

Det vore frestande att ur de utdrag ur kyrkornas arkiv, som lämnas, anföra ett och annat kulturhistoriskt drag såsom Norrsundabornas klagovisa 1720 öfver de "bedröflige och mycket skadlige" nödmynten eller hur en klockare i samma församling 1782 stal en kopparkista ur Sparreska grafven, men fick återlämna rofvet. Från 1600-talet kunde förtäljas om det stora spektaklet i Knifsta kyrka en marsmorgon 1637, då en herr Stöör med hjälp af sina tjänare och själva klockarfar på stället tog sig för att "aff haat och afundt" hugga ned tre gaflar af kyrkans nya kor, eller om fruarna Brita Kruses och Margareta Wallerstedts strid om främsta bänkplatsen i Alsike kyrka anno Domini 1673. Men utrymmet tillåter blott ett enda litet utdrag ur Alsike kyrkas arkivalier, hvilket här meddelas in extenso, då det ger en hel liten tidsbild och kan visa Iduns läsarinor, hur man i den "gamla goda tiden" kunde finna på att behandla hjärteangelägenheter:

1768 den 28 febr. hölls stämman. Klockaren Högman anhåller om sitt afsked, men ber församlingen, då han i 50 år och 2 månader innehaft befatningen, draga försorg om hans uppehälle på gamla dagar. Denna begäran fann församlingen billig och, som han bäst kunde blifva bibehållen, om hans dotter blef försörjd, var man befänt på att föreslå henne, Lisa Högman, en skickelig man, som klockarsysslan kunde tillträda. Hårtill anmälde sig studiosus herr Lennberg, hvilken af v. Pastor och församlingen var känd för boklärdhet och goda seder. Då han med ett högt och tydeligt ja förklarar sig villig äkta förenämnda dotter till Högman, änkan Lisa Högman (änka efter infirmisklockaren Per Manuffel), samt draga försorg om att dess gamla föräldrar icke skulle lida någon nöd på deras ålderdom, antogs Lennberg enhälligt af församlingen till klockare i Alsike med de villkor att han skulle ställa nöjaktig borgen samt lära sig slå åder.

Låtom oss efter återupplifvandet af denna dråpliga tidsbild sluta med en förhoppning, att till de goda faddrar åt detta företag, hvilka omnämndes i denna artikels början, äfven måtte sälla sig en god del af den stora allmänheten. Visserligen är det ej antagligt att arbetet, såsom utgifvarne hoppas, blir en folkbok i egentlig mening. Men till många tusen hem i vårt land, där man börjar riktigt känna, hvad det vill säga att vi äga en svensk kultur, borde detta arbete kunna finna vägen och sålunda ökade möjligheter beredas för dess lyckliga fortgång utan alltför stora ekonomiska svårigheter, hvilka eljes lätt kunna verka fördröjande eller rent af hindrande.

JOHN KRUSE.

KLÄDNINGAR

som äro fläckiga eller nedsmutsade kunna genom kemisk tvätt blifva fullt användbara. Priset härför är lägst Kr. 8.- per klädning. Det är dock ej likgiltigt till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kople-
och Tryckpapper
samt Kartong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

EN KLUBBAFTON PÅ KVINNORNAS SCHACKKLUBB.
Kring bordet till höger styrelsens medlemmar: fru Nilén (v. ordf.), fru Kinnman (sekr., stående), fröken Beskow (ordf.), fru Carlsson (skattm.). A. Blomberg foto.

Damerna vid schackspelet.

NÄR UPPROP UTFÄRDADES I tidningarna om bildandet af en kvinnlig schackklubb i Stockholm, möttes detta genast af ett varmt intresse på flera håll. Det visade sig att litet hvarstans i Stockholm sutto damer, som längtade efter någon att spela schack med och man begagnade sig nu med glädje af möjligheten att komma i förbindelse med dessa andra, med hvilka man hade kärleken till det ädla spelet gemensam. Initiativtagarinnan, fröken Beskow, kunde snart samla ihop ett möte i sitt hem och där konstituerades klubben, antogs stadgar och valdes styrelse med fröken Beskow som ordförande. Kort därefter hade klubben sitt första sammanträde i Hushållsskolan vid Norra Trädgårdsgatan, där ett rymligt, trefligt rum står till dess disposition alla fredagar och där medlemmarna kunna dricka sin tékopp medan de fundera på dragen. Vid detta tillfälle är vår bild tagen. Där mottog klubben också sin första donation af en intresserad medlem: tre nya vackra schackspel. När klubben redan efter en så kort tillvaro räknar öfver ett dussin medlemmar, hoppas man att den snart skall bli betydligt större. Sedan beror det på om man kan i en framtid tänka på att anställa turneringar och på något närmande till de manliga schackklubbarna. Man vet inte till hvilken höjd skickligheten kan växa under fredagskvällarna på hushållsskolan.

Veckans romanark.

GENOM ETT FORBISEENDE PÅ TRYCKERIET medföljde förra veckan ark n:r 11 af den pågående följetongen i stället för ark n:r 10, som nu med detta nummer kommer våra läsare tillhanda.

Mors tro.

Af Hjalmar Höglund.

NÄR HAN MED KVÄLLSTÄGET gled in på stationen, stod regnet som spön i backen och perrongen var alldeles öde och tom. Det var det första förhållande han på länge gillat och känt sig tillfreds med. Han hade under resan suttit och grufvat sig för att efter vanligheten finna perrongen full af skädelysten ungdom. Men att bli omringad af en flock bekanta, som han måste växla hälsningar med, det föreföll honom för tillfället så motbjudande, att han så när tackat vår Herre för detta strida, välsignade regn, som dref människorna inom hus. Så slog han upp sin öfverrockskrage och tog sin lilla resväska och gick utan att se sig hvarken till höger eller vänster rakaste vägen till det gamla hemmet, medan regnet alltjämt föll stridt öfver honom, tills det trängde in på bara kroppen och verkade som ett kallt omslag.

I tre år hade han varit borta, och hela denna tid hade varit som en seglats i byigt väder med ett oregelbundet kryssande hit och dit, en våldsamt kamp för och emot något, som i besinningsfullare ögonblick föreföll honom tämligen dimmigt och obestämbar, men som han i stridens hetta haft otroligt starka uttryck för. Han hade i förstone pröfvat på än det ena och än det andra utan att någonsin känna sig fästad och hemmastadd. Det hade legat jäsande oro i luften, och han hade insupit den i djupa drag. Så hade han dragits med in i politiska intressen, och det hade fallit af sig själf, nästan med kraften af en naturlag, att han med sitt hetsiga, otuktade lynne skulle föras med in i det oroligt böljande element, som våldsamast sökte bana sig en väg. Och så hade han, utan att själf förstå det, blifvit en bitter och hatfull fanaliker, som utan ringaste hän-

syn till medlen kämpade besinningslöst mot förtrycket. Ty att det var förtryck, det var en solklar sak, det hade ju hela ungflocken skrånat med en mun. Hvar i förtrycket egentligen låg — ja, det hade det ej fallit en enda af dem in att närmare undersöka, ty att förtrycket fanns där rundt omkring dem, det var ett axiom, som inte behöfde visas eller bevisas. Det var något, som så knådat in i begreppet, att det blifvit en oskiljaktig del af grundöfvertygelsen. Så hade han en gång i hatfullt öfvermod slungat fram några samhällshotande ord, och så — ja, nu kom han direkt från fängelset, som han ädöms för de orden.

Ungflocken hade vid fängelseporten mottagit honom med hurrarop och ovationer, men han hade nästan skamsen smugit sig undan och rest raka vägen hem. Hvarför han icke velat låta göra sig till martyr och hjälte, det kunde han ej ge sig själf klart besked för, men det hade varit en känsla, som bjudit emot. Kanske var den känslan medfödd, kanske hade den kommit under själfrannsakingens stunder i fängelset, men han hade erfårit det som ett behof af att gömma sig undan i någon stilla vrå för att få frid och sinnesro, och nu stod han äntligen i denna stilla vrå — det gamla hemmet.

När han kom fram, hade hans mor redan gjort kväll och gått till hvila, men hon hörde hans bullningar.

"Hvem är det?" frågade hon, innan hon öppnade.

Herre Gud, hur väl kände han ej igen röstent! Det var som ett grepp i en mängd tysta strängar! Hvad somligt ändå kunde etsa sig in i ens själ och sitta oskadadt kvar, fastän tusende andra intryck lagts ofvanpå!

"Det är Valter," svarade han med tjock röst.

"Valter?" eftersade modern tviflande, men när han åter nämnde sitt namn, flög dörren upp och han slöts af sin mors armar så regndränkt han än var, och i omfamningens ögonblick drog han en djup suck af lättad.

"Åh, mor!"

Men när moderns frågor i nästa minut haglade ned öfver honom — hvarför hade han så sällan skrivit hem under denna långa tid, hvar hade han varit och hvar kom han ifrån och hvad var det för underliga rykten, som kommit ut om honom? — då kände han sig åter obehagligt berörd och trängd in på lifvet.

"I morgon, mor, vänta tills i morgon!" bad han afvärjande. "Nu vill jag ha ro till hvad pris som helst."

Så bäddades han ned. Han kände att han var på vippen att bli sjuk, men med en stark viljeanstängning öfvervann han den smygande känslan af illamående och somnade in.

Dagen därefter gick han med nervösa steg fram och åter öfver golfvet, medan han för modern biktade hela sin bortovaro. Det var som att kläda af sig naken, tyckte han, men det måste ju en gång ske. Han orkade inte i längden bära på det så där orördt och obedomdt, och mor skulle för resten inte ge sig, förrän hon fått veta allt.

När han slutat, saft hans mor en stund tyst och eftersinnande med en uppsyn mellan förvåning och ömkan.

"Ja, tokar har det alltid funnits bland ungdomen, men det har plägat bli folk af dem ändå, bara de fått lära sig veta litet hui," sade hon slutligen. "Du och dina kamrater ha burit er åt som vettvillingar, och du har

Hudens vård.
CREME SIMON · PARIS
Enda medel som gör hyn vacker och len utan att irritera huden.

PARMAR
till IDUN 1911 och föregående år
tillhandahållas till följande priser: Iduns parmar, röda med guldtryck kr. 1:50. Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre.
Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om skrift och likvid i postansvar insändes

fått ditt straff och rätt var det. Men om du bara tar ditt förstånd till fånga och litar dig till Gud, så kan det väl bli karl af dig ännu."

Han skrattade bittert och hånande.

"Gud!"

Modern stod med ens rak och hotande framför honom, som om han förolämpat henne.

"Ja, Gud!" eftersade hon med skärpa i rösten. "Eller tror du inte längre på Gud, gosse?"

Hennes ifver slog honom nästan med förvåning. Det var länge sedan han hörde någon taga Gud i försvar.

"Åh, kära mor, det är länge sedan vi ungdomar hade någon Gud, och det är länge sedan vi kastade bibeln i skräpvrån som ett föråldradt och omodernt diktverk."

Han väntade ett nytt utbrott från moderns sida, men när han såg upp, blef han nästan förskräckt öfver den förändring, som på ett ögonblick försiggått med henne. Hon hade åter sjunkit samman på sin stol och satt där med ett obeskrifligt bekymradt och sorgset uttryck i sitt åldrade ansikte. Han hade inte förrän nu märkt så gammal hon blifvit. Men när hon mötte hans blick, gick hon fram till honom och slog armarna om hans hals och böjde honom ned till sig, medan tårarna runno utför hennes kinder.

"Stackars, stackars min gosse, står det så illa till med dig!" snyftade hon. "Ha de uslingarna tagit din tro och din Gud ifrån dig, då förstår jag, att du är i nöd, i stor nöd!"

Detta kom oväntadt och gripande, och han förblef stående framållutad med sin mors armar om sin hals och med händerna på hennes axlar utan att göra ett försök att räta på sig.

Så fanns det ännu en tro! Han hade så länge hört förnekelsen förkunnas, att detta lät som en klockton från en församling, där han varit men ej längre hörde hemma, som en ljusglimt från barndomshemmets fönster en julmorgon, och det föreföll honom aningsvis, som om hundrade händer sträcktes efter honom därifrån och hundrade känsloröster kallade honom tillbaka dit till dess samvetsro och frid. Åh, om han ändå ägde en tro, sak samma till formen, blott en tro på något förlossande, en bergfast tro på något godt och ljust och försonligt! Ty aldrig förr hade han förstått det så tydligt som nu hvilken omätlig rikedom och tröst det måste ligga i en sådan tro.

"Och om gudsnamnet blifvit dig främmande, så använd ett annat namn," forffor modern stillsamt öfvertalande. "Kalla det Försyn eller Allmakt eller hvad som helst, blott du tror på en öfver allting annat stående makt, som länkar våra öden till det bästa och som vi kunna förtrösta uppå!"

Han log litet. Detta skulle nästan vara som att gå en smygväg till Gud, men äfven med den vägen skulle han vara nöjd. Dock visste han fullväl, att när han om några dagar återvände till lifvet och oron där ute, dit hans arbete kallade honom, så skulle man snart in i hans hjärtas minsta skrymsle sopa honom ren från gudstro och ideella tankar och fylla tomrummen med det påbudna ständiga missnöjet med det bestående, huru detta än vore. Men i denna känslornas stund önskade han ärligt, att han kunnat taga med sig och behålla för sig själf en droppe af mors starka, bärande tro.

Den rolöse.

"Å, DINA JÄMNA TRYGGA
andetag — —

den tysta natten i vårt tomma
hus.

— Jag springer hetsad upp vid
pulsens slag.

Vid öppnadt fönster ser jag
efter dag;

men blott i fjärran bleka stjär-
nors ljus.

Så hör jag åter dina andetag.

I spillror såga de min natt,
mitt lif.

Med ljuset böjer jag mig mot
din bädd.

Du sofver, sofver — —
Såg du i din dröm

en man med bleka, härjadt
stela drag.

— Du vrider dig i sömnen.
Blef du rädd?

Säg, rörde något vid ditt vä-
sens rot? —

Ånej. Blås ljuset ut! Vid
dessa andetag
en fåvitsk glöd har falnat ned
till sot."

ARTUR MOLLER.

Kannstöperier i riksdags- politik.

III. Kring hufvudtitlarna.

ILL PÅSKEN KUNNA VARA UTvalda lagstiftare resa hem i det mer eller mindre samvetsröstande medvetandet att de arbetat undan hela sju hufvudtitlar af de tio. Men mer än halfva den ordinarie riksdagsliden är ju också förfluten, och hufvudtitlarna äro inte alltid hufvudsaker. Man kan nog redan våga den spådomen, att det går i år som det brukat gå de senaste åren; det var länge sedan nu som riksdagen kunnat afslutas till den 15 maj.

Af de sju genomgångna hufvudtitlarna togos de tre första i nummerföljd enligt den gamla rangordningen eller hvad man vill kalla det, hofvets, utrikesstatens och justitiens. Vid den förstnämnda statens behandling vållades en del rabalder från socialdemokratiskt håll. Det hittills oerhörda inträffade, att man voterade i andra kammaren om hela konungens stat, och fråga har redan väckts — tills vidare i pressen — om det

icke måste bli nödvändigt att trygga våra grundlagar mot öfverrumplingar från makten hos den speciellt svenska institution, som heter de gemensamma voterarna, d. v. s. rätten för riksdagen att konstituera sig som en enda kammare, då det gäller statens pung.

De fyra öfriga hufvudtitlarna utom de nämnda, som medhunnits före påsk, äro den fjärde, åttonde, sjätte och sjunde, d. v. s. landförsvars-, ecklesiastik-, civil- och finansministrarnas. Socialdemokraterna demonstrerade mot en del af krigsministerns äskanden, men liberalerna och högern, hvilka denna gång samverkade, segrade ju med stor majoritet.

I det stora hela kan det sägas, att såväl utskott som kamrar beredvilligt godkänt de hittills behandlade propositionerna, men därvid skall också anmärkas, att några af de viktigaste frågorna brutits ut ur hufvudtitlarna. Så t. ex. återstår från krigsministerns hufvudtitel förslaget om försöksmobilisering. Desutom ha ju kungliga propositioner kommit på riksdagens bord först efter statsverkspropositionens öfverlämnande, och flera, bland hvilka räknas de intressantaste och mest brännande frågorna, ha ännu icke hunnit så långt.

Som lektor under påsken trodde man, att riksdagsmännen skulle hemföra statsutskottets utlåtande rörande femte hufvudtiteln, sjöförsvaret, den som af kända skäl blifvit årets mest omdebatterade. Men om också utskottsmajoriteten var färdig, så behöfde minoriteten, reservanterna, en längre fundare före slutjusteringen. De politiska påskmötena skola nog upplysa om i hvad riktning de ena som de andra betänkanterna gå.

I sammanhang med denna hufvudtitel komma de motioner, som väckts på grund af regeringens hållning i F-båtsaken. När dessa frågor föreligga, skola antagligen hvarken höger eller socialdemokrati lyssna lika aktingsfullt tyst eller bifallande till hvad som sägs från regeringsbanken som man gjorde, när ecklesiastikministern besvarade hr Brantings interpellation rörande pansarbåtsagitationen i skolorna. Det råder ju icke — åtminstone bland höger och frisinade och säkert icke heller inom riksdagens socialdemokrati — någon meningsskiljaktighet om att vi skola försvara vårt nationella oberoende, men det är om bästa sättet man tvistar.

Kring sjöministern torde alltså den första stora drabbningen komma att stå. Sedan skall kanske justitieministern prövas som god andre i fäktningens konst. För honom gäller det nämligen att i främsta ledet utkämpa striden för propositionen om rösträtt för kvinnor på lika villkor som för män. F-båten och kvinnorrörelsen — förre statsministern har gjort dessa problem till hufvudpunkter vid sin agitation till högerns förmån, inför landstingsvalen.

Hvad säga Iduns läsare, där de äta sitt påskägg i lugn och frid? Om de ha röstat mot sjöministern vid landstingsvalen, skulle de kanske ändå — där ser man, hvad partiprogram betyda — vilja ge justitieministern en pansarskjorta för att skydda honom och hans rösträttsförslag mot förstakammarmajoriteten. Var säker om att han faller, om han sätter sitt lif på spel och blottar sitt bröst för dess angrepp.

KNUT BARR.

LÄS!

Några äldre årgångar realiserar till betydligt nedsatta priser och erbjuda för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till Expeditionen af Idun, Stockholm, erhålles inom Sverige portofritt:

Idun 1896	2: —	Iduns julnummer 1901	0: 25
Idun 1904 (med julnumret)	3: —	Iduns julnummer 1904	0: 30
Idun 1908 (med julnumret)	4: 50	Iduns julnummer 1905	0: 30
Idun 1909 (med julnumret)	5: —	Iduns julnummer 1908	0: 50
Idun 1910 (med julnumret)	6: 50	Iduns julnummer 1909	0: 75
Iduns julnummer 1894	0: 20	Iduns julnummer 1910	0: 75
Iduns julnummer 1898	0: 20	Iduns julnummer 1911	1: —

LÄS!

Mästerkockarnes konung.

Alla kockars kung och alla kungars kock.

För Idun af C. A. Bang.

HAR MAN SOM NEDTECKNAREN af dessa rader under en stor del af sitt lif vistats i utlandet och under årtal haft anställning hos några af världens största förlagsfirmor, faller det på ens lott att medan åren gå möta många intressanta människor.

En af de intressantaste är fransmannen Auguste Escoffier, vår tids främste kulinariske komponist, den ende verkliga förnyaren i den moderna kokkonsten.

Jag begagnade ordet "komponist" om Escoffier. Han erinrar mig nämligen alltid om musik. Hans väsen är så harmoniskt; men bakom detta harmoniska väsen och den oklanderliga redingoten med hederslegionens band i knapphållet flamlar en glödande konstnärssjäl.

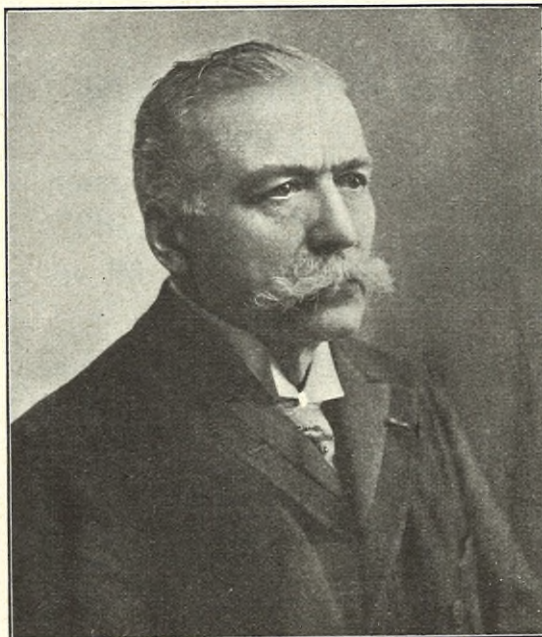
Jag minns en gång vi sulto vid kaffet i Carltons palmträdgård och samtalande om den konst, hvars ypperste dyrkare han är, så sade han plötsligt: Man kan icke läras till att bli en stor diktare, målare, bildhuggare eller kompositör. Man födes till konstnär. Hans begåfning är honom gifven af den nyckfulla naturen. Äfven om teknik och erfarenhet kunna fördjupa denna gåfva, så nyttar all världens erfarenhet och den mest utpekulerade teknik till intet, om talangen fattas, om moder natur icke har gifvit konstnären intuitiva känslighet. Han kan blott bli en duktig handverkare, intet annat.

Så går det också med kokkonsten. En ordentlig och punktlig man kan uppläras till kock. Han kan laga oklanderlig mat. Ingenting lagar han illa, han kokar eller steker aldrig maten för länge och han tar ingenting af elden för tidigt. Han tillfredsställer de många. Och likväl är han blott en flitig, duktig handverkare. Han når aldrig det sublima. Han öfverraskar aldrig. Han skapar icke, han kan endast kopiera. Han saknar alltid den intuitiva förståelsen af sin tid och dess smak, som skall höja honom öfver kökshandverkarnas grå massa upp till de skapande konstnärernas exklusiva krets.

Det är en stolt och högtflygande definition på en verksamhet, som de flesta icke äro modiga nog att likställa med andra konstarter. Men den är icke högtflygande, när den användes om ett kulinariskt geni som Escoffier. Den är den enda riktiga.

Liksom hvarje tidsålder har frambragt stora kompositörer, hvilkas verk afspegla sin tids känslor, längtan och smak, så har den skapat stora kokkonstnärer, hvilkas efterlämnade kokböcker och minnen kasta ett intressant ljus öfver deras tid och dess stora mäns karaktärer. En stor kock blef aldrig stor, emedan han t. ex. var en berömd konungs älsklingskock. Han blef stor och han blef älsklingskock, emedan han förmådde finna det adekvata uttrycket för sin tids kulinariska längtan. Hans namn minnes man emedan han skapade de rätter hans samtid omedvetet hungrade efter. Och endast de kockar, som förmå det, äro konstnärer och ingalunda ringare än de, som gifva sina känslor uttryck i böcker, taflor eller kompositioner. En sådan är Escoffier. Den störste!

Escoffier behöfver alls icke ett kök, kokkonstnärernas naturliga laboratorium. Han experimenterar vid sitt skrifbord. Om man kan kalla det att experimentera, vet jag inte.

La bonne cuisine est la base du véritable bonheur
A. Escoffier

Han är nämligen alltid säker på resultatet. Han känner alla födoämnenas egenskaper som en musiker känner noter och toner. Ett vin i förbindelse med en bestämd växt skapar en dissonans, i förbindelse med en annan harmoni. Han baserar sina nyskapelser på smakens kemi, om jag så får säga. Hans teorier narra honom som sagdt aldrig. Med matematisk säkerhet räknar han ut en rätt på papperet, känner dess smak i dess finaste skiftningar. Hans assistenter kunna sedan bygga upp den i kött och vin och frukt och grönsaker utan att afvika en hårsman från hans teori. Vid sitt skrifbord har Escoffier komponerat rätter, som hans stora föregångare skulle hafva trott vara omöjliga att realisera. Däri ligger hans storhet. Han bryter traditioner och skapar nya teorier och doktriner. Han är revolutionär i sin konst. Han är — Escoffier.

Kejsar Wilhelm tilltalade honom en gång som alla kockars kung. Men han är också

alla kungars kock. Få äro de monarker, som icke njutit hans köks mästerprof och komplimenterat honom för dem.

Escoffier var den enväldige kökschefen vid Napoleon III:s och kejsarinnan Eugénies galanta och slösaktiga hof. Nu ha furstar icke råd att löna sina mästerkockar så väl att de kunna tillåta sig att ha en Escoffier i sitt kök.

Endast hoteller som Carlton eller Ritz med miljonärer till gäster kunna öfverkomma det. En man som Escoffier uppbär större gage än Englands premiärminister, som dock icke är dåligt aflönad med 90,000 kronor om året.

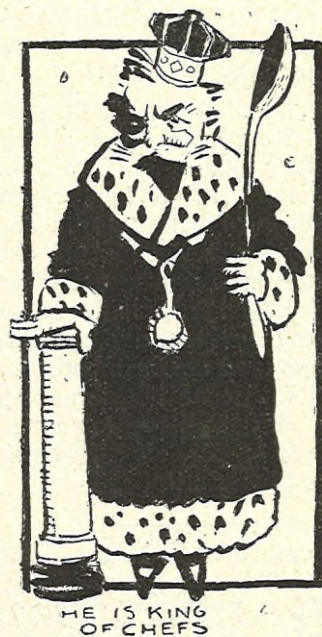
Kejsar Wilhelm och kung Edvard täflade om att skämma bort Escoffier. Kejsar Wilhelm kom en gång ner i Escoffiers kök och den store kökschefen omtalade då, att han varit tysk krigsfånge år 1870—71.

— Hade ni varit min fånge, skulle jag ögonblickligen satt er i frihet, svarade den artige kejsaren med sitt älskvärdaste leende.

Escoffiers mest berömda rätt är nog hans "Pêche Melba", den underbara persikoglacen. Men den är endast en af de tusen rätter, som förtjänade att vara lika berömda och lika allmänna. På ett annat område har Escoffier inlagt stora förtjänster. Han har nästan utträngt de giffigt-starka engelska såsarna och ersatt dem med sina egna milda och närande såser. Det finnes knappast en förstklassig restaurant i hela världen, där man icke kan få Escoffiers såser.

I sin utomordentliga kokbok: Handledning i modern kokkonst, utlämnar han rundhändt alla recepten på dessa såser, oaktadt han därmed skapar en farlig konkurrens till sin egen fabrik i London. Men sådan är Escoffier. En stor konstnär är icke småsint.

Escoffiers konst är naturligtvis "kaviar för bönder", den är icke för den likgillige och storätaren. Dessa hänvänder han sig icke till, de intressera honom icke. Han komponerar icke sina utsökta ting för en buk. För att fullt ut kunna gouter honom måste man vara en gom. Förstående, men måttlig i mat som dryck. Kulliverade människor sätta pris på hans skapelser, hvilka helt enkelt äro det kulinariska uttrycket för vår tids materiella längtan.

Klockarens Joel.

Berättelse för Idun af
MARIKA STJERNSTEDT.

(Forts.)

GASTRUMMET BODDE VÄnninnorna, Agdas bröder, brödernas vänner. En kokerska från värdshuset lagade maten, och det var flera rätter till middag och vin. Joel åt och drack, Agda önskade, att han skulle bli litet gladare. Om kvällarna spelade hon piano, icke Bach och Beethoven som far hemma i klockargården, men slagdängor från Paris och regementsmarscher. Hon hade eldröda, kornblå, eftergröna klänningar, och hon dansade framför honom också för att han skulle bli litet gladare.

Joel längtade tillbaka till klockargården, men han fruktade samtidigt att återse den och behöfva lämna den igen. Vintern förrann, han gick undan, ur rum i rum, stannade där det för tillfället var mest tomt, och läste i sina kataloger, samt studerade projekt till drifhus. Han behöfde tala med en byggmästare, men Agda sköt beständigt upp det. Agda var i allt förvandlad. Råd gaf hon visserligen ej, men förbud, och hon yttrade alljämt inga frågor, men hånfulla domar. Hon gaf honom full pris åt gästerna och alla skrattade åt hans vurnar; de höfligaste sade, att han var ett första klassens original. Joel gick med sitt slutna, uttryckslösa ansikte som om ingenting händt, men när Agda trodde, att det hela dock drefs litet för långt, ställde hon till försoningsstunder, sade att man var elak mot hennes Joel, kelade med honom, skickade bort allt främmande och skänkte honom ett par dagar af fullkomlig ro och lycka, då de tillsammans öfverlade om hur orange-rierna skulle byggas och i framtiden ordnas.

Men i Agdas eget hjärta växte motviljan för mannen. Också hon kunde minnas april-morgonen, då hon först sökte honom, och kvällen, då de gäfvos hvarandra de första löf-tena, men de ljufva känslorna syntes henne obegripliga. Agda betraktade sig själf som en underbar och gåffull varelse, och Joel var ledsamheten, prosan, enfalden själfva. Hon tog sina vänninnor afsides och anförtrorde dem, att hennes lif, trots rikedom, var förfeladt. Som tiden led, tog hon också de manliga vännerna afsides och anförtrorde dem det samma. Hon fick ett rastlöst och sökande uttryck, och hon väntade oklart att något skulle befria henne ur det närvarande.

En dag mot våren samlade Joel sig till ett beslut. Hustrun och han voro ensamma hemma, det hade just varit en af dessa korta, välbehöfliga "försonings"-perioder. Agda kom in i mannens kontorsrum, där han satt, och hon gick fram till telefonen.

— Agda, sade han. Nu vill jag inte ha mer främmande här.

— Hvad säger du! skrek hon.

— Du hörde det, svarade Joel blott.

Agda ringde upp som hon ämnat, och bjöd systemt att komma ut nästa dag. Hon gick ur rummet och slängde igen dörren efter sig. Icke ett ögonblick föll det henne in att frukta mannen. De åto middag midt emot hvarandra utan att växla ett ord, på natten sov de bredvid hvarandra i sängkammarens två engelska järnsängar; ingen af dem var som om den andre funnits i rummet. Agda frågade sig icke hvad Joel tänkte, eller om han tänkte; hon var i grunden glad att ha fått anledning ohöjdt visa den ovilja hon kände. På morgonen ringde hon ånyo upp systemt — åter i Joels närvaro — och bad denna taga med sig en väninna, som gästade

värdshuset, hvilket Agda icke i går kommit ihåg, sade hon.

— Vi ska resonera om ett kalas, som jag tänker ställa till, ropade hon glädtigt.

När Agda ringt af, sade Joel:

— Här blir inget kalas af, Agda.

— Hvad är det egentligen med dig? frågade hustrun ondt. Hur tror du man kunde lefva här i huset, om man inte bjöd folk! Då vore man snart lika fnoskig som du!

Därpå gick hon på samma sätt som dagen förut med smäll i dörren. Men Joel grubblade och tänkte: så illa trifs hon då, och nu kom det fram. Att hon inte höll af honom, det begrep han; att hon tagit honom för pengarna, det hade han länge anat, men det var honom svårt att tro något så stygt. Och hvem var han själf?

Joel hade lefvat utan att fråga efter andra människor. Mellan far och mor föllo inga onda ord, med sitt arbete hade han i alla tider fått vara i fred och ensam. Ingen hade begärt af honom, och han icke af någon. Han var lycklig, och drömmarna fyllde det verk-ligheten icke gaf. I sig själfva voro de nog. Men nu var allt förbytt, och han hade lärt sig att människorna voro fulla af fordringar, allt var byte mellan dem, och ingen ville få mindre än han gaf. Agda hade skänkt en stor dyrbarhet, nämligen sig själf, och om dess pris hade han ingen föreställning gjort sig. Han hade icke tänkt däröfver, men skulle han tänkt, hade det blifvit sålunda, helt enkelt: hjärta mot hjärta. Nu insåg Joel sitt misstag.

Med samma vagn, som gick till stationen för att hämta Agdas gäster, följde han själf. Han tog tåget och for för första gången sedan sitt giftermål den lilla sträckan tillbaka till hemorten. Hvarken far eller mor voro hemma, när han kom in i klockargården, och han gick genast upp på sitt gamla rum.

Där var allt som han lämnat det. Rummet behöfdes icke, det hade endast städats och lämnats. Men det föreföll honom så tomt och så dött, att han ryste. Fönstret hade ej varit uppe på hela vintern, några döda flugor lågo på fönsterbrädet. Nedanför fönstret såg han drifbänkarna, som varit hans fröjd — nu tomma, öde. Joel satte sig på sängen, som var utan lakan, endast täckt af en grå filt, och han kände sig gammal; det han lämnat bakom sig var så aflägsat, så omöjligt att få tillbaka — och det var egentligen hela hans lif. Nu lefde han inte mera, tänkte han. Tanken fick insteg och bet sig fast, han föreföll sig själf som en skugga utan fäste. Några tidningar och reklamhäften lågo på bordet, han bladdrade i dem, men ingenting var mer som fordom. — Hvad har händt, tänkte han, hvad har händt?

Han gick ner i den liflösa trädgården, där tiden var inne att börja de första arbetena, och han fick tanken att stanna här och börja igen, där han slutat. Det lifvade honom, han tog af sig den fina rocken och hämtade en annan, gammal, och ett förkläde, samt började besiktiga bänkarna. Medan han sysslade därmed kommo far och mor gående, arm i arm, och de syntes icke förvåna sig öfver att se honom.

— Kunde tro, sade klockaren, att du inte skulle kunna hålla dig längre så här på värkanten! Jaja, välkommen, käre Joel!

Modern gick in, slog upp fönstret i hans gafvelkammare, vädrade, bäddade och ställde allt i ordning där. Joel arbetade, och han förstod, att det skulle bli drygt, när nu allt så länge varit utan tillsyn. Då han kallades till mat, torkade han händerna på det blå förklädet, gick in och åhörde den gamla bordsbönen, satt på sin gamla plats och fann en servett stucken i servettringen. Far och

mor talade vid bordet, men icke han; det var som vanligt.

— Kära far då!! sade modern, då far tog halfvan, och klockarens glödande ögon lyste af belåtenhet.

— Aha! sade han och pustade. Lycka till, mor!

— Här är sig likt, Joel, sade modern och blinkade litet.

— Ja, svarade han, och när måltiden var öfver, rullade han in servetten igen och bugade sig som fordom, då far tackade Gud för maten och för alla goda gåfvor.

IV.

När Joel varit hemma i fyra dagar, kom Agda efter honom. Hon kom en förmiddag, slängde upp grinden och stod midt framför honom på trädgårdsgången. Hon var blek af vrede och de bruna ögonen voro alldeles svarfa.

— Nog menar jag, att du är tokig! skrek hon. Men akta dig du, det blir inte svårt att få dig satt under förmyndare, ifall det visar sig, att det är så här du sköter hem och gård!

Därpå störtade hon in till svärmodern, gick upp och ned på golfvet, talade och rasade. Nog visste man att klockarens voro tokiga, allihop, det talade ju alla i bygden om, men att till den grad göra henne, Agda, till ett åtlöje för hela trakten, det gick utom tillåtliga gränser! Hon, som tagit hand om Joel, som tänkt göra folk af honom, folk som andra, en karl med förmögenhet och utsikter och detta var hela tacken hon fick!... I den stilen gick Agdas tal. Klockarfrun hörde på med korslagda armar.

— Ja, stackars min Joel, sade hon endast, när den andra höll upp.

— Stackare ni allihopa, svarade Agda. Vore alla som ni, då skulle världen ruttna, där den stod! Joel, sade hon, kom nu, vi hinner inte mer än ner till två-tåget.

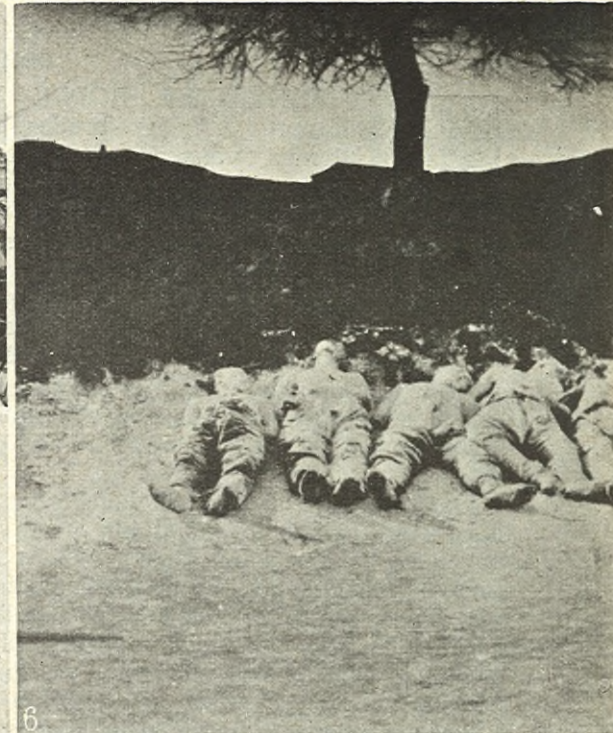
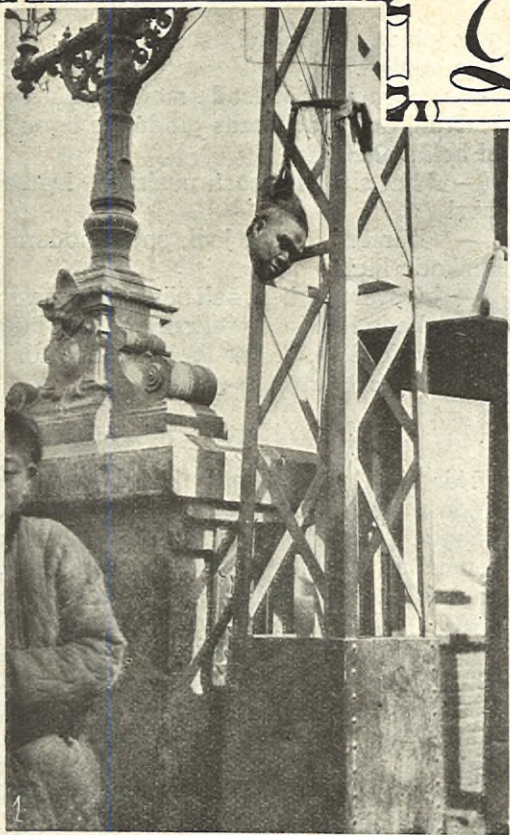
— Du får nog resa ensam, sade Joel.

— Kom! sade hon och fick honom med sig upp på hans rum. Där grät hon, slog armarna om hans hals och smekte honom, bad och kelade, och Joel gaf sig, ty han kände att så måste det i alla fall sluta. Han tog ett stumt farväl af föräldrarna och följde hustrun; men denna gick som en segrare hela gatan fram, med stolta blickar på alla bekanta och äfven på dem hon icke kände; ty att de visste hvem hon var, det förutsatte hon. Hon höll Joel under armen och pratade med honom och smålog, så att det var då icke svårt att se, att dessa två voro vänner.

Hemma på gården funnos inga gäster och kommo heller inga gäster på den närmaste tiden. Däremot kom byggmästaren, och det resonerades om bygge af orangerier i stor skala. Nu hade Agda fått ett nytt intresse, och det var inte sämre än dem hon haft förut. Skall det byggas, så skall det vara bättre än någon annan stans, sade hon till byggmästaren. Det skall vara så att det talas om det, kom det ihåg! — Till dessa byggen behöfdes pengar, och så kommo spekulanter på skogen som framtröllade, och med dem skogvaktare och jägmästare, hvilka mätte och värderade, och Agdas far, som var rådgifvare och vittne till att allt gick rätt till. Visste inte Joel förut hur det går till att köpa och sälja och göra upp, nog fick han lära det nu. Han lärde också, lyssnade tigande och lade på minnet. Hela sommaren lång var det arbetare på gården, timmerhyggen i skogen, jobbare i gästrummen och om lördagskvällarna ställde Agda till dans på logen.

(Forts.)

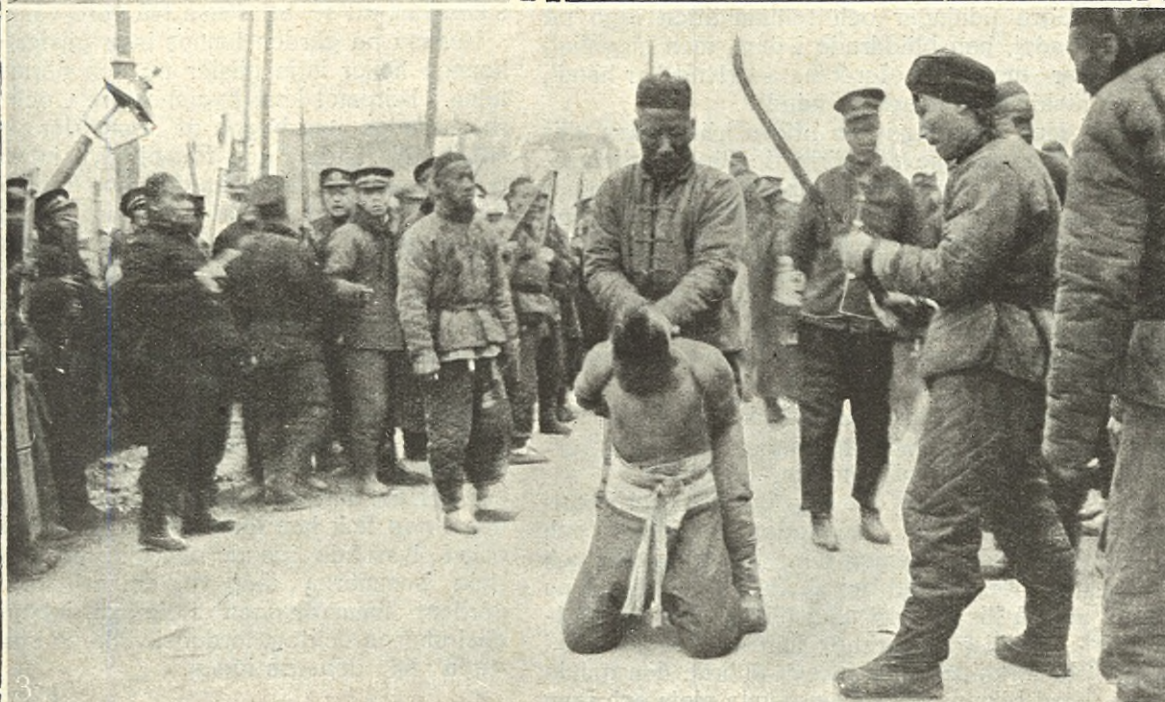
Der politiska jor

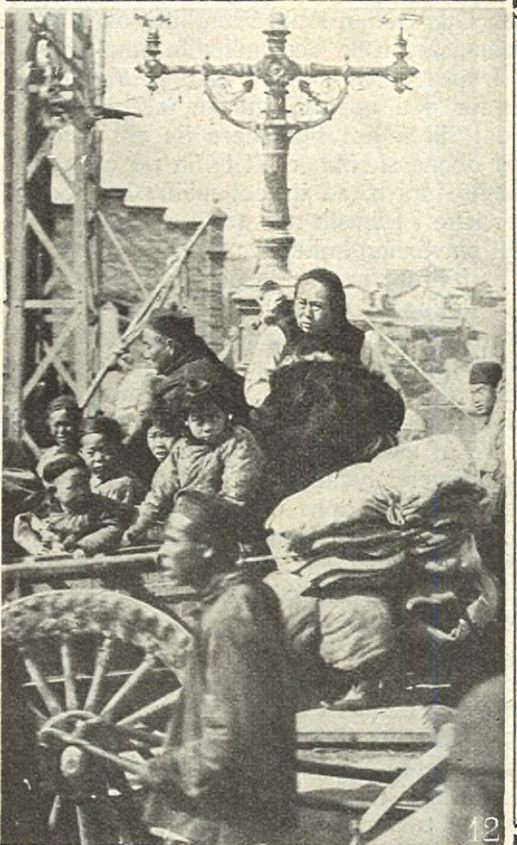
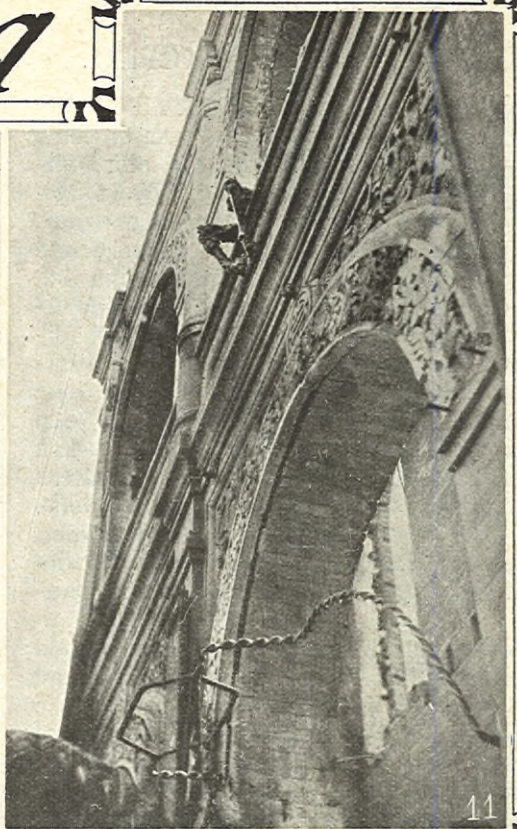
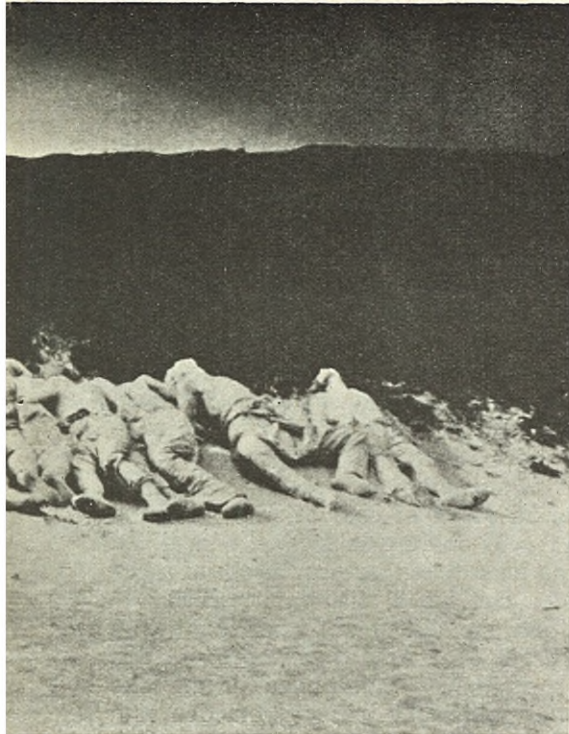
DEN STORA STATSHVALFNINGEN I Kina, framkallad af de många olyckor hvarunder Kinas befolkning under århundraden lidit och som resulterat i att landet nu håller på att förvandlas från kejsardöme till republik, har gifvetvis riktat hela världens uppmärksamhet på det ofantliga riket. Den kinesiska revolutionens lyckliga organisatör bär namnet Sunyatsen, och han blef i förstone af Nankingkonventet utsedd till president för republiken Kinas förenade stater, men har sedan trädtt tillbaka för Juansjikai, till hvilken Kinas folk nyligen aflagt trohetsed.

Vi ha från en tysk fotograf Franz Scholz i den kinesiska staden Tientsin mottagit en serie fotografier från upprorsdagarna i nämnda stad, fotografier, hvilka onekligen äro af mycket dystert karaktär, men som vi tro skola infressera våra läsare såsom gripande dokument från en världshistorisk händelse.

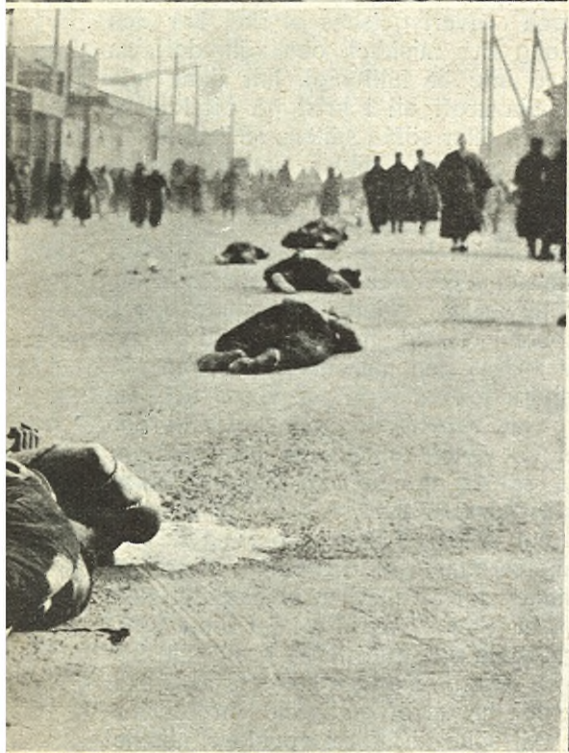
Vår första bild visar hufvudet af en af de plundrande soldaterna, som upphängts i en af de järn-

Utbättringer i Kina

stolpar, hvilka uppbära telegraftrådarna. A den andra bilden synas förberedelserna till afrättningen af en fånge, medan den tredje bilden framställer själfva afrättningsscenen. Den fjärde bilden återger en ridande bevakningstrupp, å femte bilden visas hur liken af de af revolutionärerna afrättade få kvarligga ute på gatorna, och den sjätte bilden ger den dystra anblicken af 30 nedskjutna plundrare. På bilden nummer sju synas massor af flyktingar lämna staden; och på bilden nummer åtta stå vi inför en på öppen gata utförd arkebusering af ett sjuttioaf stadens pöbel, som förgripit sig på andras egendom. Bilderna nio och tio åskådliggöra ruinerna i den förbrända staden — skadorna anslås till ungefär 50 miljoner mark — och å bilden nummer elfva synes i en fönsteröppning till ett af de af elden sköflade husen det förbrända liket af en människa. Omkring 50 kineser fingo på detta sätt offra sitt lif. Den tolfte bilden framställer en skara flyktingar och bilden nummer tretton dödsdömda på väg till afrättningen.

Spalten om böckerna.

DE BALTEN ÄR EN FÖRFATTARFYSIONOMI, som ännu knappt hunnit bli den stora allmänheten förtrolig. Detta beror i afsevärd mån på det ganska skiftande minspel, som lifvar denna fysionomi och för en ytlig betraktare till och med någon gång väcker tvekan om identiteten, äfven om inte förvirringen fullständigt genom en eller annan främmande pseudonym. Ty denne författare har som icke uteslutande enda släktskapsdrag till den mångsignerande Sören Kierkegaard, också dennes maskeringsbehof. Ode Baltens smak för att drapera sig hör tydligen samman med hans personligaste egenskaper, och han har troligen inte på en tid ännu förbrukat sitt förråd af skyddande förklädnader.

Vi känna alla till författare, som i sin glada och naiva själfnöje låta sig angeläget vara att inför publiken afkläda sig hvarje skyddande personlighetshölje. De förklara högt sida upp och sida ned i sina verk sin oförställda beundran öfver skaparens mästerprof i deras person. Det bör vara författaren Ode Balten långt ifrån kärt, att hans inre människa, trots den motsatta smak han visar, framstår allt klarare med hvarje nytt arbete för den uppmärksamme iakttagaren. Om det är något som mera än allt annat kommit denne skeptiker att tvifla på en god och allvis försyn, så är det människan och hvarför icke i främsta rummet den människa, som till omväxling kallar sig Ode Balten och som är bittrare medveten än författare och vanliga dödliga i allmänhet stå ut med om den fragiska och måhända olösliga motsatsen mellan människans höghet och låghet, hennes vilja och kunna, hennes möjlighet och nödvändighet. Ode Balten har för allt detta ord af mildt hån och bitter skämtsamhet, som innerst tyckas vara riktade mot honom själf, medan hans cynismer äro klagosuckar under den begråtade förnedringen, människans af jorden komna gemensamma och ofränkliga arfvedel. Så långt ha vi genom föregående verk lärt känna honom. Nu bjuder han oss i dagarna på en romantisk skildring af en sjuk ynglings kärlekslidanden med titeln *I lustgården, en sagasanning*. Inledningen är hämtad ur åttonde tablån af Maeterlincks *Fågel blå*, där de ofödda barnen vänta den stund, när de skola föras till jorden. Det finns två af dem, de kallas de bägge förälskade, som skiljas under kyssar och tårar, frågande hvarandra, om de väl skola åter mötas och lofvande hvarandra en evig trohet. "Ge mig ett igenkänningstecken," säger den ena, "så att jag kan återfinna dig, om jag ännu är kvar, när du kommer." — "Jag skall vara den sorgsnaste af alla, på det skall du känna igen mig," svarar den andre. — Då för tiden honom bort tillsammans med de öfriga som färdas till jorden på galären, som med sväljande segel ligger förföjd vid en brygga "bildad af morgonrodnadens rosiga föcken."

En af de två återfinna vi som den unge sjuke studenten, hvilken en dag möter sitt öde i gestalten af en ung kvinna. Är hon eller är hon icke det gråtande barnet, från hvilket han skildes, innan han lefde, och som nu lefver i hans outsläckliga längtan? Som i en dröm möter han henne, talar till henne, sträcker sin hand mot henne, och hon tycks lyssna, småleende som om hon kände igen. Bilden af den unga kvinnan är förträffligt gifven. Hon är gripbar endast genom yttre sensationer: en färg, en rörelse,

slämmans tonfall, läpparnas dallring o. s. v. under det hennes själ liksom glider undan och blir borta. Men denna själ lefver också, gåtfull och främmande, äfven den irrar, ett gråtande barn, utan att finna sin rätta väg i jordelivets labrynt. Den räddar sig, stundom sargad och blödande, undan de händer, som vilja gripa den. Men för den sjuke ynglingen finns det ingen räddning. Han har för djupt trott sin dröm, och så helt har drömmen varit hans lif, att han inte mera kan vakna. Hans lif och lidande sker i drömmen. Under allt detta ser han ibland med kalla ögon på kvinnan, som glider till och från honom som i ett skuggspel, ser in i hennes hjärta och i de omedvetna och hemliga drifkrafterna för hennes handlingar, men inte heller detta seende kan befria honom. Det sker ofritt och ödesbundet som den medvetet sinnessjukes strid mot mörkret, som han känner gripa sig.

Ode Baltens nya bok är en ytterligare bekräftelse på författarens redan erkända framstående formbegåfning. I *I lustgården* bör kunna uppskattas äfven af dem som tilläfventyrs känt sig tillbakastötta af denne auktors ofta anlagda mask af bespötare eller ordlekare. Det ansikte, som här vändes mot publiken, har en blek sorgsenhet, och det skeptiska draget kring munnen tycks snarare ha blifvit inristadt af tårar än af tankegrubbel.

Elf Norrbos nya novellsamling *Brännvin* är med sin afskräckande titel en bok värd att läsa. Den första novellen, som ger samlingen dess namn, innehåller en kärf och ögonvittnesgill skildring af skoghuggarens lif vintertid i obygden. Elf Norrbos stil har en djärf och för andra, ömtåligare ändamål något för ursprunglig kraft, som lämpar sig ypperligt till ändamålet. Som skildrare af obygden och dess arbetare är han själf timmermannen, som af skogens träd reser sin byggnad. Han finhyflar inte, bjälklag lägges på bjälklag, nödtorfligt kvistade och flådda, men med skogens märg och saft ännu lefvande i sig, skogens doft och kraft, som mättar stämningen i denna dystra berättelse om människans kamp och nederlag mot naturens, den yttres och den inres vildhet och styrka. De öfriga novellerna ha mer eller mindre den förstas förfjänster. Det är *Det första loket*, berättelsen om det gamla pustande gruslokomotivet, som gör invigningsfärden längs den nya obygdsvägen, och om lappmännen i toppmössa och näbbskor, som slagna af undran och skräck tassa miljals öfver myrar och fjällryggar för att se på vidundret och till sist känna det på magen, odjuret som inga ben har, fast det har en kropp och två glänsande ögon framtilt. Det är berättelsen *Hvems var röst*, som handlar om en liten gosse, då han i sin säng om natten gör den första, hemska erfarenheten af lifvet som ett stumt vittne till de stora människornas ondska och vanvett och hör rösten, som han minns hela lifvet, men inte vågar fråga sig hvems den var, rösten, som hörde samman med bösskottet och länsmannen. Det är ännu några andra af hvilka ingen enda är likgiltig för deras sträfva ärlighet och för ljusglimten här och där öfver den stumma och förborgade själens dunkla rörelser.

Den svenska publiken bjudes genom en översättning af Bertel Gripenberg på bekantskapen med en finsk författare *Eino Leino*. Hans lilla bok kallas *Den unga kvinnan*, hvilken varelse, om man får tro författaren, ehuru hon lefver i alla mäns drömmar "ingenstädes finnes, som aldrig har lefvat, som går sin väg genom sofvande skogars blånande töcken, som uppen-

barar sig blott som en glimt, en stråle, en dallring". Denna underbara kvinna smyger sig emellertid en natt, det är hennes egendomliga och kärleksfulla vana, till ett sällskap af fyra alkoholrörda, med känsla och fantasi begåfvade män. De se henne med sin själs ögon, och de lockas, hvilket inte lär höra till sällsyntheterna i slika stunder, att med hvarandra utbyta erfarenheter rörande denna enda och himmelska kvinnas åtskilliga jordiska motbilder. De fyra berättelserna, som göra intryck af att vara noggrant upptecknade efter hörsägen, gifva med all önskvärd nyansering bilderna af fyra unga kvinnor med släktets olika typiska egenskaper. Det är den på kärleken besvikna, som lefver i den aldrig döda drömmen om en ny lycka, men som till sista ögonblicket för mannen gåtfull, flyr de möjligheter, som bjudas af verkligheten. Det är den fysiska kärlekens prästinna, sorgsligt skildrad af ett af sina offer. Det är en modern typ af oberoende kvinna, som äfven i kärleken till mannen bevarar något af kamratskapet. Det är till sist en i nordisk litteratur föga uppmärksam och långt ifrån utanalyserad typ, "la demivierge" — den halfva oskulden. Skildringen är ett icke ointressant aktstycke, äfven om den som skönlitteratur betraktad har något för stark bismak af andlig anatomisal. De under berättelsens lopp med åtminstone skenbart mindre afsikt gifna inblickarna i den manliga psyken äro af verkligt och upplysande värde.

Nattens sånger af den svensk-finske diktaren O. M. Reuter innehålla den vemodiga bikten af en människa, som utan glädje ser tillbaka på lifvet och utan hopp ser mot framtiden, som grubblat öfver många gåtor och funnit lösningen till ingen. Är lifvet då värdt att lefva? Det finns intet svar, men ur meningslösheten kan dock själen rädda ett värde: kärleken till det goda, kampen för frihet och ljus. Och själva smärtan i minnet af den lycka, som aldrig fick blomma, är en dyrbar gåfva, som gör tillvaron rikare. Med denna lefnadsvisdom kan man knappt elda de unga. Skalden klagat också öfver att de lämna honom, men de andra, de som år eller besvikelser gjort resignerade, de som inte haft mod och kraft att förnygra sig och sina ideal, skola med vemodigt välbehag höra hans klagan och känna sig för en stund tröstade af hans bristande hopp. Om inte hans stämma har trons och öfvertygelsens styrka, har den både klang och mjukhet, och välljudet, om det också inte är fulltonigt, har ännu inte förnekat sin kraft att i brist på effektivare medel lindra eller söfva själens smärta.

Erik Brogrens dikter, antingen deras inspiration är religiös eller profan, ha till denna stund hufvudsakligen varit personliga känsloutgjutelser. Med den förlorade och ännu ej återvändande sonens röst har han blottat tillvarons elände i främlingslandet. Med konung David har han sjungit om det andliga lifvets genombrott i själen, om pilgrimsvandringens mödor och faror och om hoppet vid vägens slut, som lättar bördan och likt en vänligt svalkande hand stryker ur den sänkta pannan de långa kvalfulla timmarnas ångestsveft.

I sin nya diktsamling *Det heliga landet* har han lämnat de personliga känslorna ur räkningen för att med en objektivitet, som öfverraskar hos en lyriker med hans föregående, måla en serie delvis praktfulla bilder, som ehuru motiven hämtats ur Gamla testamentet, ha en öfvervägande profan karaktär. Att söka jämförelsepunkter, när det gäller en så originell skald som Erik Bro-

gren möter sina vanskligheter. Den för mig närmast liggande i detta ögonblick är Leconle de Lisle, som i sina bilder från den antika världen under olika civilisationer eller precivilisationer när mästerskapet genom sin målnings bredd och dess imponerande orörlighet. Något af samma underliga verkan på läsaren har äfven Erik Brogren, främst i denna samlings bästa ting såsom *Paradiset*, *Brudfärden*, *Stjärndrömmen* m. fl. Det fjärran landskapet ter sig visionärt klart med sina detaljer. Människorna röra sig och tala, innefattade däri som i en ram, ur hvilken de icke skulle kunna tänkas utgå. De sammanhöra med landskapet och just detta ger dem deras orörlighet, ett slags stilisering, som imponerar, trots detaljmålningens realism.

Om Erik Brogren i denna genre funnit sitt lyckligaste uttrycksmedel kan tillsvidare be-
tviflas, men dikterna äro i alla händelser ett intressevärdt experiment af en mer än de flesta själfständig och egenartad diktare, som aldrig vare sig det gäller form eller innehåll bjuder på likgiltigt kram och som stundom för själens stämningar funnit nya och befriande uttryck.

GERTRUD ALMQVIST.

“Ett önskemål.”

NUMMER 11 AF IDUN FANN JAG en uppsats af fr. Gerda Meyerson “Ett önskemål” och kan ej låta bli att i hast nedkasta följande därpå föranledda reflexioner och förslag. Bland Iduns läsarinor finnes det helt säkert många döttrar till affärsmän och fabrikanter, i hvilkas kontor och affärer och butiker arbeta ett större eller mindre antal — i många kanske blott en enda — kvinnor, af hvilka kanske högst få ha s. k. semester eller eljes någon möjlighet att utbyta sitt stråfsamma, kanske ganska knappt aflönade arbete mot en eller annan veckas landtvistelse.

Tänk hur naturligt, enkelt och nära till hands liggande det är, att nämnda döttrar erbjöde sig att intaga sina fäders kvinnliga biträdens platser under en eller annan vecka af sommaren och låta dessa senare intaga deras i hemmet eller själfva välja annan vistelseort till stärkande af hvilka eller för en smula nöje. De skulle dessa förstnämnda därmed gifva en god lösning åt ändamålet, göra en god gärning, på samma gång de lärde sig litet af sina fäders verksamhet och kanske därigenom vunno en försörjningsmöjlighet, om det skulle behövas, besparande sina fäder kostnader för vikarie i den borttavarandes ställe för att ej tala om den inre tillfredsställelsen o. s. v.

Men ännu mera. De ungas mödrar, och de själfva förresten också, ha äfven andra utvägar till “önskemålets” uppfyllande. Hvad säges om mitt förslag, att de, som ha t. ex. en gemensam sommerska, sloge sig ihop att skaffa henne eller hennes fattiga biträden en tids sommarvistelse eller badresa, där sådan behöfves. Kan man såsom fröken Meyerson visat, för sex kr. i veckan åstadkomma inackordering el. dyl. torde på förmögna fruars bekostnad ett stort antal af dessa deras systrar kunna komma i åtnjutande af dylik förmån. Saken kan ju lätt realiseras om en bland dessa fruar tar sig för att å syfveljén efterhöra, hvilka andra där regelbundet låta arbeta åt sig, samla dessa i ett bolag till de nödiga kostnadernas bestridande, — allt efter samråd med vederbörande ateljés innehafvarinna.

Och, I fruar! ännu ytterligare! I han alla mer eller mindre reda på att i edra mäns affärer, fabriker o. s. v. arbeta många kvinnor, äfven som rena kroppsarbeterskor. Ofvertygen edra män att äfven dessa edra systrar behöfva en liten sommarferie och att sådan lätt nog kan åstadkommas med lite god vilja och kanske lite uppoiffring från bolagsstämornas och aktieägarnes sida. Då skall äfven i stor skala det utfalade önskemålet realiseras.

Och så till sist ännu ett ord. Hvad här sagts rörande kvinnorna har naturligtvis sin fulla tillämpning äfven på männen — de unga sönerna i skola eller vid akademi kunde ha godt af en och annan vecka på kontorsstolen eller i magasinet.

Se här något att tänka på innan vi kommit så långt som till uppfyllandet af det önskemål fröken Meyerson sätter upp: obligatorisk semester åt alla industriarbetare.

EN IDUNS-LASARE.

“Mustafa” 50 år.

KAPTENEN OCH GODSÄGAREN ALEXIS Kuylenstierna fyller den 10 april 50 år. Men det är ej i sin egenskap af militär och agronom, han mest gjort sig känd af sina landsmän, utan som intressant reseskildrare — hans färder ha gått genom Kina, Japan, Korea, Persien och Indien — och som journalist i *Dagens Nyheter*, där han särskildt på ett dräpande sätt varit det stockholmska kommunallivets vedersakare — Vår bild af 50-åringen är tagen i trädgården på hans östgötogods af fotograf Dagmar Eriksén.

Från scenen och estraden.

NATOL, DET NYA ARTHUR Schnitzler-programmet på Dramatiska teatern, tillhör den sceniska småkonsten, men en småkonst af det värdefulla slaget. Hos Schnitzler ha lyrikern, dramaturgen och novellisten ingått en personalunion och resultatet har blifvit att författarens diktning äger en charm och en nyansrikedom, som förlåna den ett dagfriskt behag, äfven när ämnet har hämtats från områden, där lifvet är mera anfrått än friskt.

I lustspelscykeln “Anatol” är det en godlynt ironi, som prisger hjälten åt världen. Anatol är miljonstadsdandyn, till yrket erofiker och ingen-
ting annat, små balettflickors och kokotters försörjare, så inpyrd af lättsinne som en cigarrbutik af tobaksdof, en älskvärd cyniker, en naiv romantiker, en fjärlig melankoliker — med ett ord ett rö som personlighet och otänkbar öfverallt utom i en världsstads bubblande häxkittel.

Hans jakt efter kärleksnjutningen beröfvar honom lyckan; oro, misstänksamhet, leda och hopp rusa dag och natt genom hans själ, och till och med, när han slutligen trött på allt eroseri, går in i äktenskaps hamn, förföljer honom hans föregående lif med hot om hämnad.

Herr de Wahl framställer företrädesvis Anatol från den löjlige sidan och han gör det med lekande fantasi, så att det faller ett sant komiskt ljus öfver figuren. Hans nyktra och ironiske vän Max spelar öfverlägset af hr Hedqvist, hvars enda fel är den ålderdomliga masken. Om fröken Borgströms återgifvande af den lilla vulgära dansösen Annie ej kan få Dramatiska teatern att nu inse hvilken oförlätlig dumhet den begick, då den ansåg sig ej längre behöfva stödet af fröken B:s stora talang, så måste man draga direktions konsistens till tvifvelsmål. Låt vara att fröken B. ej passar i det stora dramat, men i den moderna komedien liksom i det borgerliga skådespelet har hon områden, där hon är landets yppersta skådespelerska — hvarför hennes plats vid vår främsta talscen borde vara själfskrifven.

Ännu en märklig kvinnoroll förekommer i “Anatol”, hon heter Ilona, är förmodligen som barn hitad i rännstenen på Rothenhurmstrasse, har lynne som en vildkatta och fägring som en sirén. Fru

Bosse spelar rollen med raffinemang, och hennes förmåga att kasta tekoppar efter sin älskare står på höjden af modern kvinnlig idrott.

Men är Schnitzler-programmet af den art, som står sig, kan detsamma ej sägas om Intima teaterns framförande af Alfred de Mussets “Osvuret är bäst”. Den lilla komedien med sin ton af herdeidyll lämnar en nordisk publik ganska likgiltig, så mycket mer som hvarken lyriken eller den gnistrande spiritualiteten, dessa Mussets karaktäristika som författare, nämnvärdt ingå i stycket. Spelet saknade jämväl både stil och stämning.

Tiden far hårdt fram med de gamla operorna. Det har nog funnits folk, som förr i världen tyckt att Meyerbeers “Profeten” var ett skönt tonverk, fast Schumann på sin tid ansåg denna opera som ett monstrum af onatur och ihållighet. — Vill ingen modern Schumann ha barmhärtigheten att förakta Richard Strauss’ “Salome”? — Hörda i dag äro åtskilliga af “Profetens” arior och körer fortfarande rätt vackra, kanske främst beroende på att hufvudpartierna sjungas af sådana röster som fru Claussens, fröken Larséns och herr Kirchners. De utlevade operorna hade dock en förtjänst, som var deras: rollerna voro skrifna för att sjungas, icke för att skrikas fram.

Textligt delar emellertid “Profeten” ödet med många andra 1800-talets operor att vara en enda barockiad, i nära förbund med studentspexet. Må den nu sova i ro i teaterarkivet!

Kgl. teaterns fjärde symfonikoncert bragte en Bach-suite, Schuberts ofullbordade symfoni i H-moll och Brahms symfoni nr 4 E-moll, alla hörda förr men just därför glädjande att höra på nytt, rika som dessa verk äro på djup, skön och befruktande musik. Kamarmusikföreningen hade häromkvällen sin nionde konsert för säsongen med ett godt och intressant program. Operasångaren Lennartsson biträdde med några tyska romanser, som han föredrog med artistisk smak och med klok behandling af sin vackra röst.

Öfver ett vackert röstmaterial förfogar också fru Svea Hertz-Oberg, som jämte sin man, författaren Hugo Oberg nyligen konserterade härstädes. Fru Hertz-Oberg har en klangrik sopran, mjuk och varm; det fattas dock åtskilligt i själfva utbildningen, innan rösten kan ge en fullt konstfärlig tolkning åt romansdiktningens fina och skiftande stämningar. Anmälnaren var endast i tillfälle att afhöra en del af programmet, men fick dock intryck af en talang, som, ehuru ännu ej färdig, borde kunna bli till fromma för vårt konsertlif. Herr Hugo Oberg medverkade som amatör, och hans vackra baritonstämma gjorde sig ganska godt gällande i bl. a. Löwes ståtliga och dramatiskt verkningsfulla tondikt “Archibald Douglas”.

Fru Anna Norries romansafon angaf att konstnärinnan nu, efter de årlånga framgångarne som cabaretsångerska, ämnar eftersträfvä nya lagrar på romanssångens gebit. Misslyckas på detta område kan hon knappast, därtill har hon för mycket intelligens och temperament, men hennes rösttimbre är icke alltid lämplig för romansen. Där denna kräfvat stark dramatisk accent och särskildt i sånger där ett humoristiskt eller ett lekande element råder, förmår hon dock framkalla den rätta stämningen. Hennes textuttal är nu som alltid af en utsökt fulländning.

En konsert af säregen natur gafs en af de senaste söndagarna af S. S. U. H.-kören i Ostermalms kyrka, hvarvid uppfördes ett requiem af musikkdirektör Carl Lundell, en blind musiker. Den sköna tonskapelsen med sin blida, förtröstansfulla stämning framkallade en gripande verkan, allra helst som kör och orkester under herr David Ahlén's anförande förlånade verket en genomgående konstfärlig tolkning.

Bland den senaste veckans tätt duggande musikhändelser märkas, miss Aimée Carvels uppträdande som violinist, en engelsk flickunge i backfischären, som redan är ute på världsturné, ehuru hennes konstnärskap ännu behöfver stå på tillväxt; finska sångerskan Jenny Spennert, en diva med stora röstresurser, bäst lämpade för scenen, och en visaffon af Torkel Scholander, hvars egentliga betydelse var att söka däri, att den gafs till förmån för sjöförsvaret. Konserterandet för välgörande eller allmännyttiga ändamål kan dock i princip bli betänkligt nog; det torde ge ökad växt åt allsköns dilettantism, som, därför att den iklädt sig det behjärtansvärda syftets dräkt, vågar räkna på den offentliga granskningens mildhet.

Oscarsteaterns senaste operett-nyhet, “Moderna kvinnor” med musik af “Kyska Susannas” komponist, vann en mätlig framgång men kommer kanske att gå en liten tid till följd af det trubbiga skämt, som drifves med kvinnorörelsen.

ARIEL.

Wettergren's
KAPPOR
&
KOSTYMER

OMSORGSFULASTE ARBETE
STIUELA MODELLER
ERHÅLLAS I DE FESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET

OFVANSTAENDE FABRIKAT

finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser
hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Patent. **Hafregryn** och
Hafremjöl

Gyllenhammar
Känner ni trötthet, behöver ni krafter, åt hvarje frukost GYLLENHAMMARS pat. Hafregryn och Hafremjöl - tröttheten försvinner. Tillverkas under läkares kontroll.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 7-13 APRIL 1912.

SONDAG. (Påskdagen). Frukost: Smörgåsbord; chateaubriand II med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med Briocher. Middag: Consommé Geraldine; sjötunga à la Idun; stekt kalfsadel med lagmyer och fransk potatis; citronpudding med biskvier.

MÅNDAG. (Annandag påsk). Frukost: Smörgåsbord; köttstufning i snäckor (rester från söndag); mjölk; kaffe eller te med käk. Middag: Nässelkål med förlorade ägg; stekt kanin med brynt potatis och salader; äppelbeignet med vaniljsås.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg i läda med anjovis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Gratin på kött med ost; soppa på blåbär med klimp.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Pensionatpuré med rostadt bröd; ugnstekt gös med tomat-sås.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; fisk med ägg och ris; mjölk; kaffe

eller te. Middag: Arter med fläsk; plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; sill med äggstanning och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Falsk hare med stufvade jordärtskockor; katrinplommonkompott med vispad gräde.

LORDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekt falsk hare (rester från fredag) med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Paltbröd med fläsk; vinsoppa med skorpor.

RECEPT:

Chateaubriand II (f. 6 pers.). 6 hg. oxfilé, 3 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 3 msk. smör (80 gr.).
Persiljesmör: 1 liten knippa persilja, 2 msk. smör (40 gr.).

Beredning: Filén torkas med en duk, urviden i hett vatten. Alla yttre senor och hinnor borttagas noga, hvarpå filén skäres i 6 skifvor, hvilka bultas lätt med fuktig klubba och ingnidas på båda sidor med kryddblandningen. En msk. af smöret skiras och därmed penslas bifvarna, som därefter få ligga 15 min. (i stället för smör kan fin matolja användas). Till persiljesmörret sköljes persiljan, inklappas i en duk, rensas, häckas fint, vrids hårdt i en duk och inarbetas väl i smöret. Detta formas därefter i en fuktig duk till en rulle af ett fingers tjocklek och får ligga i duken, som lägges på is eller på kallt ställe, tills smöret är hårdt. En stekpanna upphettas långsamt, resten af smöret brynes däri, bifvarna läggs i, få steka 2-3 min. på hvarje sida samt uppläggas på varmt fat, och smöret i pannan hålles öfver. En skifva af persiljesmörret lägges på hvarje bifv. De serveras genast som frukosträtt med stekt potatis.

Briocher. 5 hg. prima hvetemjöl, 15 gr. pressjäst, 1 1/2 dcl. ljum mjölk, 5 gr. salt, 45 gr. socker, 3-4 kardemummor, 3 ägg, 3 hg. tvättadt smör.

Beredning: Mjölet siktas. I tredjedelen af mjölet söndermullas jästen, hvarefter mjölken tillsättes, och degen, som bör vara lös, arbetas hastigt, rullas på bakkbordet till en bulle, på vars öfversida göres ett kors. Degegen lägges i en spilkum, övertäckes och får stå på varm plats omkr. 1 tim. för att jäsa upp. Då inarbetas saltet, sockret, kardemummorna, om så

önskas, och äggen, ett i sänder. Mellan varje gång ett ägg tillsättes, arbetas degen 5 min. och mera mjöl tillsättes, så att degen blir lagom fast. Den utkafas därefter, och smöret inarbetas som i smördeg, hvarefter den lägges i ett fat, täckes öfver och får stå i måttligt varmt rum 6-8 tim. Efter 3 tim. hejdas jäsningsgenom att lägga degen på mjölat bakkbord och klappa den med handen. Den lägges därefter tillbaka i fatet och får jäsa ytterligare 4-5 tim. Degegen lägges då i briocheformar, penslas med ägg, får jäsa upp och gräddas i varm ugn. - Den kan äfven formas till små runda bullar, i hvars midt göres en liten fördjupning, hvarefter lägges en bulle af en liten nöts storlek. Behandlas som föregående. Serveras till kaffe och te.

Consommé Geraldine (f. 12 pers.). 2 1/2 lit. klar consommé, salt, cayenne.

Garnityr: 3-4 morötter, 1/2 lit. buljong, äggroyal, 1/4 burk fina, konserverade arter, 1 burk grön sparris-knopp (1/4 lit.).

Beredning: Morötterna skrapas, sköljas, torkas och tagas ur med ett skopformigt legymjärn till 36 små, ovala kulor, som kokas mjuka i buljongen. Royalen skäres ut med ett litet rundt mått i form af pastiljer, hvilka lägges i soppskålen tillika med morotskulorna, arterna och sparrisen. Consommén kokas upp, afsmakas med kryddorna och hålles öfver garnityret. Serveras mycket varm.

Stekt kalfsadel (f. 12 pers.). 4 kg. kalfsadel, 1 1/2 hg. späck, 1 msk. salt (15 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 5 msk. smör (1 hg.), 1 lit. buljong.

Beredning: Med sadel förstärks de båda sammanhängande kotleträderna. Sadeln korthugges och bör hänga ett par dagar, så att köttet blir mörkt. Hinnan borttages försiktigt och sadeln späckas i tätta rader med fina späckstrimlor, hvilka rullats i en blandning af salt och peppar. Smöret brynes i en långpanna, sadeln lägges i med den späckade sidan upp, sättes in i varm ugn och brynes, under det den flitigt öses öfver med smöret i pannan. Den beströses med råsten af kryddorna, spädes med den kokande buljongen och får steka, tills den är mör, eller omkr. 1 1/2 tim., hvarunder den öses öfver hvar 10 de min. Blir den för brun, beläggas den med ett smörbestruket papper. Sadeln tages upp, köttet lossas mått på båda sidor om ryggraden, lägges på ett skärbräde och skäres tvärs öfver i vackra skifvor, hvilka sammanläggas på sadeln, så att den ser hel ut. Den lägges upp på varmt serveringsfat och garneras med kokta grönsaker, såsom arter, små turska bönor, blomkål, sparris, morötter, samt fransk potatis och grönsalad eller persilja. Serveras med afredd sås tillsatt med tjock gräde, scherry eller maderia och litet citronsaft. Kalfsadeln kan äfven späckas med oliver och i öfrigt tilläggas på samma sätt som föregående.

Citronpudding (f. 6 pers.). Skallet och saften af 1/2 citron, 4 äggulor, 150 gr. socker, 4 blad gelatin, 3 msk. varmt vatten, till gelatinet, 3 dcl. extra tjock gräde.

Beredning: Citronen sköljes och torkas. Skallet afrifves nätt och saften utpressas. Äggulorna och sockret röras 20 min., hvarefter citronskallet och saften tillsättes. Gelatinet sköljes, klippes i bitar och upplöses i det varma vattnet. Grädden vispas till hårdt skum. Gelatinet nedröres småningom i äggmassan och därefter grädden mycket försiktigt. Krämen fylles i vattensköljd och sockerbeströdd porlinsform och får stelna på is 3-4 tim. Då puddingen skall serveras, lossas den från kanterna med en spetsig knif och uppstäljes på flat glasskål med tartpapper. Garneras med biskvier.

Förlorade ägg (f. 6 pers.). I en väl rengjord stekpanna hålles vatten till 1 cm. höjd; 1/2 tsk. ättika tillsättes. Då vattnet kokar, slås ett ägg i sänder försiktigt i en kpp. och får sakta glida ned i vattnet, som blott nätt och jämt bör koka.

När hvitan stelnat, upptagas äggen med hjälspade och nedsänkas hastigt i kallt vatten för att skummet skall gå bort. De afputsas med ett dricks-glas och serveras som frukosträtt, upplagda på stekta hvetbröds-skifvor eller som garnityr till andra rätter.

Stekt kanin (f. 6 pers.). 1 oflädd kanin på omkr. 3 kg., 1 1/2 hg. späck, 1 msk. salt (15 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 4 msk. smör (80 gr.), 2 dcl. buljong, 5 dcl. gräde eller mjölk, 1 msk. soja.

Beredning: Kanin betraktas ej hos oss som vildt utan tillhör husdjuren. Köttet har en behaglig fast något sötkaktig smak och står med afseende på näringsvärdet oxkött nära. Sedan kaninen är slaktad, bör den hänga 2-6 dagar, allt efter årstiden, för att köttet skall bli mörkt. Den fläs, behandlas och stekes som hare, men fordrar något kortare stekningstid. I stället för att späcka kaninen kan den beläggas med späckskifvor och ombindas med fint segelgar. Serveras med brynt potatis och salader samt afredd sås.

Klimp (f. 6 pers.). 2 msk. smör (40 gr.), 5 msk. mjöl (50 gr.), 4 dcl. kokande mjölk, 2 tsk. socker (40 gr.), 6 mandlar (2 bittra), 1 ägg, 1 äggula.

Beredning: Smör och mjöl fräses 2 min., mjölken spädes på och smeten får koka under rörning 10 min. Sockret, den skällade och rifna mandeln samt de uppvispade äggen tillsättes och massan får sjuda öfver elden, tills

Specialkatalog öfver Dam- utstyrselar och Linnevaror

nu utkommen och sändes
på begäran franko.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,

STUREPLAN. STOCKHOLM.

En angenäm bekantskap gör den som första gången använder F. Paulis Ovicula (ägg) tvål. Finnar och utslag försvinna och hud och hy blir ungdomligt fraiche vid daglig användning af F. Paulis Ovicula tvål.

Världsberömda.

SINGER Co

SYMASKINS AKTIEBOLAG

Filialer

i alla större städer.

JORDEN RUNDT
tillhandahålles

VAN HOUTENS CACAO

I ENDAST EN kvalitet och TILLSLUTNA burkar.
I papperspåsar eller i lös vikt:
INGENSTÄDES.

A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG SVERIGE

Et. 1866.

Äkta Göteborgs-
Knäckebröd.

Hygienkontrollant:
Dr G. Hjort
af Ornäs.

Tel.: 11 & 929.

BÄST
ÄR

EKSTROMS
JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TEKN.-FABRIK

Ett försök skall visa Eder att
baljnitarna hjälpa mot gissnande
träbaljor. Pr ask å 100 st. 1 kr. Skrif
genast till S. A. W. Sundelin, Göteborg.

Bäckins
Amerikanska
Jästpulver.

Drögt - Billigt
- Verkningsfullt.

Hvarje morgon nybakadt
hvetbröd lika fort som kaffet
kokar. (Se härom i hvarje
burk innesluten bruksanvis-
ning.) Säljes öfverallt.

OSCAR BÄCKIN. GÖTEBORG

Prenumerera på Barngarderoben!

Fyrtornets

RADHE

Ansjovis i Ostronsås

Erkändt bästa inläggning.
För finsmakare!

Pannkakor,

Plättar och
Kött-Bullar

bli porösa och läckra om
vid tillagningen litet af
Lagermans Bakpulver

Tomten
tillsättes. Se bruks-
anvisningen.

J. & SWARTZ'

HÖGSTA HVETEMJÖLSTYP

(GROFMALEN)

(FINMALEN)

"SNÖFLINGAN"

"SVANEN"

J.G.S.

J.G.S.

NORRKÖPING

NORRKÖPING

Köp
**Schweizer
Siden**

Begär prof på våra nyheter för våren och som-
maren till klädningar och blusar: Foulards, Voile,
Crêpe de Chine, Rayés, Eolienne, Mousseline 120
cm. bredt, från 95 öre metern, i svart, hvitt, enfärgadt och
kulört, äfvensom broderade blusar och klädningar i
batist, ylle, lärft och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till
privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz).

Sidentygs-Export. - Kungl. Hoflev.

Sejon Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITÉ!

BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÄENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE

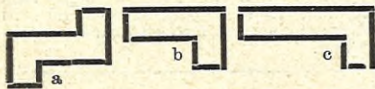
BEHÖRS - MANUFAKTUR- & KORTVARUAFÄRER.

den blir lagom tjock. Klimpen hålles upp i vattenskjöld spilkum och får kallna. Den lossas försiktigt vid kanten, stjälpes upp på en tallrik eller på rundt fat och serveras till buljong eller saftoppor. — Om så önskas, öfverströs den med 1 msk. hackad persilja, då den användes till buljong, i annat fall pickeras den med 20 gr. skållad sötmandel, skuren i strimlor.

Vid den företagna granskningen af de insända lösningarna ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfasta prisen: Första priset: Fröken Hanna Ahman, Mora. Andra priset: Herr Fredrik Wahlgren, Stockholm.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 14.
KORSET.

Tre delar af typen a och en af hvardera b och c skola sammanfogas så att de bilda ett kors.

Lösning insändes undertecknad med namn och adress till Red. af Idun senast den 21 april 1912. A kuvertet bör angivas pristäfling n: r 14.

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:sta pris: en försilfrad bägere eller också böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 10.

I mina stater går solen aldrig ner. Yttrande af Kejsar Karl V.

Kombinerad Bosättnings- och Lifförsäkring

är det mest praktiska sätt att erhålla eget hem. Prospekt och upplysningar erhållas gratis och franko.

A.-B. Nordiska Kompaniet.
Stockholm.

Fortsatt rekommendation

af belåtna konsumenter har varit orsaken till "KATHREINERS" spridning öfver hela världen. —

"Det är fråga om Eder hälsa."

sömnad. Hvad kan hyran för ett snyggt enkelrum kosta per år?

En själförsörjande mor.
N: r 81. Vill »Simson», »Astralis» eller någon annan gifva mig uppgift på några olika sorter vackra, rikblommade rosor (ej stamrosor), att plantera i en liten kolonitragård nu i vår. Vore också tacksam för anvisning hvar man kan få köpa sådana. Sven i Rosengård.

N: r 82. Hvar finns någon lämplig ort för Strumapatieter i Sverige eller utlandet. Är hög kall luft eller varm lämplig? Prenumerant.

N: r 83. Frågar härmed om någon af Iduns läsare vill hafva godheten hjälpa 2 flickor att välja ett treftligt ställe att tillbringa sin 14 dagars semester på, helst där ungdom finnes. Vi hafva förut tillbringat den på olika badorter, men blir det gärna så steldt där. Sommaren 1912.

N: r 84. Skulle vara tacksam om någon som riktigt känner till saken ville upplysa mig om hvar man skulle få sydda spetsar sålda? Det påstås att det betalas bra för sydda spetsar och att de mycket användas af de rikare damerna. Vore det ej skäl uti att det gjordes möjligt för landsortskvinnor som vilja sälja sydda spetsar att verkligen få arbetsförtjänst? Nu finnes en hel del skickliga spetsömmerskor som ingenting högre önska, än att få arbeta för betalning. Spetsömmå är ett förtjusande arbete, men många som syssla därmed, äro kanske ej alls i tillfälle att använda dem, och att lägga ned ett sådant arbete för kuddar och dukar, kanske de äro för kloka till. Skulle ej både köpare och säljare vinna på att något gjordes för att afsättning vore litet lättare på dessa arbeten.

Finnes något annat ställe än Biku-pan där man kan blifva utaf med sina spetsar? Frågar Gammal flicka.

N: r 85. Finnes något medel mot trämaskar eller sådana skadedjur som genom sina hål och gångar fördärva så många möbler? Småländska.

N: r 86. Ärade läsarinna! Gif ett råd för lifvet. Jag är en 20 års flicka af bättre familj. Äger mycket lust att bli folkskollärarinna eller skolkökslärarinna, men har endast genomgått folkskolan hvarifrån jag äger ett utmärkt godt betyg. Hvilket skall jag välja och på hvilken framtid är konkurrensen lifligast? Hur lång tid åtgår för utbildning till skolkökslärarinna och hvilka äro inträdesfördringarna i en dylik skola? Hvilken undervisning blir dyrast och hvilken är den bästa framtiden? Mycket tacksam för svar vore Toholi.

N: r 87. Kan någon af Iduns mångkunniga läsarinna säga mig huru jag själf skall kunna göra om en tagelmadrass, som genom långvarig användning blifvit hård och tunn. Lille-Mor.

N: r 88. Hvilket yrke skall en frisk och stark ung man välja? Utan examen och fallenhet för något särskildt. Passar bäst för rörligt, ej stillasittande, arbete.

N: r 89. Skulle någon af Iduns läsare kunna säga mig, hvar jag skall finna en mångårig kantväxt, helst blommande,

Välsmakande och därför utan tillsatser lätt tagligt äfven af barn är Vasens (f. d. Nordstjernans) järnpreparat "Ferrol", organiskt lättsmält preparat. 0.97 % järn. På alla apotek till 2 kr. fl.

Specialaffär för SCHWEIZER-BRODYR, SPETSAR, VÄFNADER m. m. Rikt profsortiment till landsorten.
Broderi-Affären,
9 Kommendörsgatan 9.

ALLA SNALLA BARN.

VÄLSMAKANDE NARRANDE

THULE

FÅ MORGON OCH AFTON

THULE-CACAO

som fördrager solig och torr växtplats? Tacksam för svar vore

Blomvän.
N: r 90. Hvad för papper erfordras, förutom prästbevis, vid ingående af civiläktenskap i Stockholm? Hvilka veckodagar sker detta och underlättas detsamma på något sätt, om man i Finland låter föreläsa tre gånger? Allt detta under förutsättning att båda kontrahenterna äro finska medborgare. Arla.

N: r 91. Har tänkt utbilda mig till handarbetslärarinna. Har genomgått folkskolans högre afdelning och är kunnig i vanliga handarbeten och linnesöm. Har hört talas om Andrea Enerots och

H. Lundins slöjdseminarium. Hvilket vore lämpligast? Vill erhålla den bästa utbildning. Mycket tacksam för råd och upplysningar, angående inträdesfordringar, lärotid och afgift. Ansaffar skolan bostad åt elever från andra städer? Hur stor lön kan skicklig handarbetslärarinna beräkna? Ung prenumerant.

N: r 92. Då jag för 1 1/2 år sedan flyttade till en naturskön, men fattig skogsbygd vid sjön Anten i Västergötland, var det min afsikt att här sätta i gång en insamling af apoteksväxter, men mycket arbete har hindrat mig att göra något åt saken. Gång på gång kommer dock tanken på

Køb
Schweizer
Broderier

Sändas direkt från Schweiz tull- och portofritt till bostaden.

Klädnings Blusar
från Kr. 19.80. från Kr. 5.65.

Barnklädnings
från Kr. 12.50.

Bästa Schweizer-broderier på batist, voile, ylle och de modernaste sidentygerna.

Rekvirera redan i dag. Profver och Paris-modeplanscher, fäs gratis.

Profver på våra sista Schweizer-sidentyger äfven gratis på begäran.

Schweizer & Co., Luzern A 10 (Schweiz).

1912 års
KATALOG

Linneblusar, Klädnings o. Hvitbrodyr utkommen.

Sändes gratis och franko. Försäljning direkt till privatpersoner. Agenter antagas mot hög provision. Sv. Konstväfnadsaffären, Björnlunda.

Parfumerie VIOLA Göteborg.

Viadol
LAGLIGT SKYDDAD

VIADOL-TVÄLEN är genom sin ypperliga sammansättning af de finaste ingredienser en verklig skönhetstval.

En nyhet för dampubliken!

"Monogramboken"

Komponerad av
B. SÖDERLING och T. ÖSTER.
PRIS 1:50.

Efterfrågan på moderna monogram börjar bliva allt större. För att fylla detta behov, har denna monogrambok utarbetats med moderna monogram för var och ens smak och lämpade för olika teknik.

AKTIEBOLAGET LJUS.

Kläck kycklingar

med pat. maskinen »Hönan» med fostermor! 20 ägg. Lättskött, kläcksäker! Endast 10.50 med alla tillbehör o. bruksanvisning! Uppgif post-adress! Prospekt på begäran från Importagenturen Malmö.

National-dräcker

för damer o. barn. Katalog på begäran. INGRID ANDERSSON, Djeknegatan 32, Malmö. Rikstel. 29 48.

Prenumerera på Idun!

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET ÄR

NYRISTAS PATENT

18,092,750 kr. skola utlottas & 1889 års Stockholms Teater-premie-obligationer. Dragning den 1 maj och är högsta vinsten

15,000 kr.

För endast kr. 1:50

erhålls kontrakt med ensam vinsträtt & en obligation; för kr. 5:— & fyra st. o. för kr. 10:— & tio obligationer, portofritt. Dragningslista gratis. Beställningar insändas till Obligationskontoret, Stora Nygatan 27, Malmö.

Linneväfnader

från Gestriklands Linneväfveri, Gefle, äro erkända förstklassiga. Gynna våra ombud! Katalog mot 20 öres porto. Gestriklands Linneväfveri, GEFLE.

Prisbelönad trädgårdsbok för menige man "Hushållsträdgården" af Oscar Tamm. Pris 90 öre.

Blommor från Mälardalen.

Insänd nu eller hvilken årstid som helst till Trädskolan, Enköpung, 1 krona eller mera i frimärken eller postavvisning, så erhålles omg. en kartong friska blommor och grönt. Passande till namns- och födelsedagar. Gifvarens visittort kan biläggas.

Hufvelbänkar, Skottkärror, Magasins- och Fabrikskärror, Verktygskäff och Löfvirke äro våra specialiteter. Våra med synnerlig omsorg utförda stall-, jordbruks- och trädgårdskärror & 15 kr. levereras fraktfritt alla jämv.-stationer i hela riket. Beställ i dag från Stockamöllans Aktiebolag, Stockamöllan. Tel. 9.

Hvarför erhålles så bländhvita kläder fr. Väterns Ängtvätt, Motala?

Jo, Väterns vatten är klart, som kristall, påbykningen sker efter gammal känd metod, torkning ute i sol och luft vid Väterns strand. Föreståndarinnan med 20-årig praktik. Pris 25 öre pr kg. för tvättning och mangling öfver 25 kg. Ej fraktfritt. Adr. endast Väterns Ängtvätt, Motala. Rikst. 162.

Ni kan med fullt förtroende använda Eder af härvtvättet RADIUM mot håraffall och mjäll! Detsamma har visat sig hjälpa där alla andra medel felslå. Sändes mot postförskott i flaskor till 1 kr., 1,25 och 1,60 från Axel Sundströms Efterkräfsaffär Box 172, Z, Stockholm.

Tapisseriaffär

med god kundkrets och litet, kurant lager finnes att övertaga. Närmare meddelar Ester Sjöberg, Köping.

Prenumerera på Idun!

apoteksväxterna igen. Trakten här är särdeles lämplig, då här är jämförelsevis litet odlad mark samt rikt på vilda bär och örter af alla slag. Därtill kommer att folket är fattigt och att ungdomen i allmänhet tidigt flyttar in till Göteborg eller andra städer för att få förtjänst. Kunde skogs- och ängsmarkerna göras inbringande, skulle säkert några af de unga stanna kvar i hemmen och deras krafter skulle då komma jorden till godo. Nu göres här sällan någon nyodling, sällan plockas stenen ur åkerjorden beröende på, att nästan alla unga, friska krafter lockas genom utsikten till bättre arbetsförtjänst från hemmen.

Efter mycket funderande hit och dit har jag till sist beslutat mig för att lägga fram min plan för Idun för att möjligen genom dess spalter få ett godt råd. Hvar finna en person, som har intresse, tid och förmåga att ställa sig i spetsen för och leda en insamling af apoteksväxter i därför lämplig trakt!

Möjligtvis kan jag genom Idun hoppas på upplysning om, hvart jag ska vända mig för att få tag i rätt person. Prenumerant.

N:r 93. Kan någon af Iduns ärade läsare eller läsarinor lämna mig det bästa receptet på Slatvarfilé å la Kuba vore ingen tacksammare än

Vän af god mat. Lättast bonade golf i rum där man dagligen vistas? Fru Elsa D.

N:r 95. Ebon eller någon annan, gif mig några råd om världneplatser i allmänhet. Tacksam för så många upplysningar som möjligt.

Ung kvinna. N:r 96. Hvar skall jag hänvända mig för att erhålla mönster till knyttplade lakanspetsar? Jämtska.

N:r 97. Vore tacksam få erhålla svar å nedanstående fråga: Som jag är sjuklig, utan hem och fattig, vet jag ej hvad jag skall ta mig till för att kunna tjäna mitt uppehälle. Ville så gärna ha någon agentur från någon solid firma, men vet ej hvart jag skall vända mig för att få detta. Ville helst direkt sälja till affärsmän, men äfven till privatpersoner. Mycket tacksam för ett godt råd.

Sjuklig kontorist. N:r 98. Har hört att barnmorskor utbildas i Stockholm, Göteborg och Lund — hvar är bäst? Äfvensom att högsta åldern är 35 år — kan ej undantag göras — jag är 37 år. Mycket intresserad för yrket, men har ej förut haft tillfälle att få lära det, är frisk, stark och oberoende. Vore tacksam om någon ville lämna upplysning om hvart ansökan skall skrivas och hvart den skall ställas. Bondtös.

N:r 99. Finnes det någon bland eder, som blifvit botad för »generande här-växter i ansiktet. Bor i en affrak af världen samt har för öfrigt ej råd kosta på mig en dyrbar behandling. Med största tacksamhet mottages ett godt råd! Förtvillad ung kvinna.

N:r 100. Kunde upplysning godhetsfullt lämnas hvar i Stockholm det lämpar sig bäst med måltidsinackordering eller kafé och hvilket pris är vanligt för hel måltidsinackordering pr månad samt hvilket har största utsikt till framgång — kafé eller måltidsinackordering. Anticipating.

BREVLÅDA

REDAKTIONENS BREVLÅDA:

Dagmar. Kanske vid tillfälle i någon liten spaltvärd.

I. S. Artikeln tyckes oss ej innehålla något nytt utöfver hvad som redan flera gånger för skrivits i detta ämne, hvarför vi tacksamt afböja.

G-r. Kanna icke bereda utrymme åt dikterna.

O. W-n. Vi ha nu pröfvat och domen lyder på afslag.

B-t. I den svåra konsten att fånga ett landskaps stämning har ni inte lyckats.

E. H. Tyvärr frestas man att på er använda det uttryck hvarmed ni beskriver er hjältinna: »inne i det intelligent, lilla huvudet brusade tankarna kring i ett förtvilladt virrvarr».

Sibyl Benser. Ni tycks ha berättargry, men skildringen sönderfaller i två olika moment, pensionatsinteriören och kärlekshistorien, som ha föga sammanhang med hvarandra och det är ett kompositionsfel.

Det är icke likgiltigt hvad slags hafregröt man äter.

För att man icke skall tröttna på att dagligen äta denna hälsosamma rätt, gäller det att få den sådan att man icke tröttnar på den.

Koka gröten under 3 minuter med vatten, icke med mjölk. Tillsätt salt och socker efter smak, eventuellt äfven något smör. Serveras med socker och kall mjölk.

AXA hafregryn äro utan öfverdrift erkända såsom varande världens finaste hafregryn.

De äro de näringsrikaste (se officiella analyser). Detta därför att till AXA användes den allra finaste, bästa och mest välbergade hafre som kan erhållas på världsmarknaden. Genom den speciella prepareringsmetoden bibehålles den för AXA så betydande fina naturliga hafreäroren. Dessutom blifva de äfven torrare, hvilket gör att de utan att taga skada kunna längre förvaras än grynn med större fuktighetsgrad. På grund härf måste mera vatten tillsättas AXA vid kokningen. Härigenom erhålles gifvetvis mera gröt.

Med hvarje originalpaket AXA medföljer recept för tillagning af 17 olika hafrerätter.

Husqvarna Köttkvarnar

hafva under årens lopp genom sina goda egenskaper förvärfvat allmänhetens förtroende ej blott i Sverige utan öfver hela världen. Den, som skall köpa en köttkvarn, bör därför begära Husqvarnas fabrikat. Försäljas i hvarje välorterad järn- och bosättningsaffär.

Winborgs

TORRA GULA SENAP

»Extra Superfine» på bleckburkar med gul etikett, jämn-god med den bästa importerade och prisbelönad med

Guldmedalj

för »framgångsrik täflan med utlandet».

Tillagad Senap i glasburkar, Vinätika, Vinaigre, Specialsoja m. m. Försäljes af Herrar Specereri- och Viktualiehandlande.

A.-B. TH. WINBORG & Co., Stockholm. Kungl. Hofleverantör.

F. P. d. y. Inte särskildt förtrolande.

Majvor L-n. Nej, vi måste taga afstånd från värilriken, som nu vill öfversvamma oss med sitt banala klingklang.

Hafregröten mot morgonkaffet.

En framgångsrik strid.

För en hvar är det en känd sanning, att vårt svenska folk, i synnerhet dess breda lager, vunnit en sådan förtärlighet för kaffedrickande, att den ofta urartat till ett mycket farligt missbruk af den svarta drycken. Kaffet är en fiende så mycket farligare, som den uppträder i smilande förklädnad; den visar ej som spriten sina farliga verkningar genast, den ger ej några varningar, förrän kaffedrickaren en dag upptäcker, att hans mage blifvit alldeles förstörd, och hans nervsystem ohjälpligt undergrävt. Och hvar är det nutidsmänniskan har de svagaste fysiska angreppspunkterna om ej i mage och nervsystem?

Mot kaffet som njutningsmedel har egentligen ej funnits någon ersättare, men mot kaffet som förmät näringsmedel har hafregröten under de senaste åren med framgång upptagit striden. Det skadliga morgonkaffet får vika allt mer och hos personer, som lefva hygieniskt och vilja bevara sin hälsa, är det hafregröten som träder i stället. Hafregröten som första mål för dagen är emellertid en matanordning, som först på sista tid vunnit allmännares insteg. Det finns därför — dock sannolikt blott till en tid — ännu folk som ej pröfvat på att börja dagen med en tallrik god hafregröt.

Efter hafregröten inträder ett välbefinnande, som ej äger motsvarighet efter annan föda. Man känner sig ej däst eller tung, har inga uppstötningar eller obehag äfven om man ätit ganska mycket. För nervösa personer med ansträngande arbete är hafregröt ett idealiskt näringsämne. Samtidigt som den är lättmält gifver den riklig näring.

Hafreindustrien i Sverige står mycket högt. Man kan lugnt påstå att de bästa hafregröten i världen tillverkas här, hvarför denna industri också kan glädja sig åt stor export. Men ur nationell synpunkt skulle det säkert vara mera glädjande om all produktion stannade här; det skulle betydligt större folkhälsa.

Köp

i originalpaketer.

SVENSKA KURORTFÖRENINGEN.

Adolfsberg, Brunn- och Badanstalt. 1 Juni—31 Augusti. Inlandsnatur, barr- och löfskog. Billiga lefnadskostnader. Läkare: Eman. Larsson, Örebro.

Bie Vattenkuranstalt. Kneippbad. Skogs-luft. Enkel och sträng lefnadsordning. Läkare: Astley Levin, Sthlm.

Borg Kneippbadet. Sommar- och vinterkurort. Alla slags bad, kneippkur, solbad. Företrädesvis beh.: Gikt, reumatism, arterioscleros, nervsjukdomar. Läk.: W. Bergwall.

Borgholm Kurort och hafsbad med syd-ländskt öklimat. Utmärkta bad. Tidsenlig utrustning. Vål fungerande vatten- och kloakledning. Läkare: J. O. A. Bergqvist, 38 Linnég., Sthlm.

Båstads Hafsbad o. Kuranstalt 1 juni—1 sept. Mildt, jämnt klimat, härligt läge, en af västkustens naturköstaste badorter. Läkare: Dr G. Krikortz, Sjukgymn. E. Granfelt.

Dalarö Hafsbad. Vålk. kur- och rekreati-onsort. Naturskönt läge; hälsosamt klimat. Gytte-, tallbarrs-, kolsyrebad etc., sjukg. Läkare: G. Heyman. Uppl. D. Uthyr.-byrå. R. 21.

Djursätra Brunn, Versås. Lugnt, stilla, enkelt. Högt och fritt läge. Järnkällor. Vål serverade bad. Helt-luft. Omsorgsfull massagebehandling. Billigt. Läkare: D. Liljeqvist, Uppsala.

Fiskebäckskil Hafscuranstalt vid Västkusten. Ren, dammfri hafs-luft. Alla sorters bad. Massage och sjukgymn. Billiga lefnadskostnader. Läkare: Nils Tidmark.

Fjällnäs Sveriges högst belägna luftkur-ort i björkskogsbjället. Lämplig rekreati-onspl. Härlig fjällnatur, godt bord, ca 60 rum. Säsong: juni—aug. Läkare: H. Rudberg, Uppsala.

Örenaforssa vid södra stambanan. Berömd järnkälla. Gytte- o. medic. bad. Mildt barrskogskli-mat, härlig luft, Sjö. Bost. i brunns-park. Adr.: Moheda. Läkare: O. F. Nyquist.

Helsjöns Gyttebad och kuranstalt. Alla brukl, badf., spec. gytte-m.-b. Godt bord. Postadr.: Horred. Rikst. Läk.: Dr G. Abrahamson 1/2-1/2. Dr K. O. Vetterqvist, 157-1/2.

Hjo Badanstalt. Sundaste läge i den för-tjusande Guldkroken vid Vättern. Utm. bad. Goda bost. Läk.: Dr Erik Teng-stränd. Sthlm. För gymn. o. mass. Dr Hj. Ekberg, Sthlm.

Hälsans Brunnanst. Hälsingborg, vid Öresund. Radioaktivt, koksalt- o. järnkälla. Alla badf. Reumatism, mag-sjukd., skroful. åkommor. Läkare: Dr A. Björkman, Hälsingborg.

Johannisdal Hälsobrunn o. badanstalt 1,5 km. fr. Kö-ping. Öppen 4 juni—medio af augusti. Järnkälla med ovanligt hög radio-aktivitet. Läk.: G. Ericsson, Köp'ng

Lannaskede Härl. läge & Småländska höglandetiskog ik trakt. Berömd järnkälla, naturl. radioaktivt vatten. Alla brukl. badf. Kneipp. Säs.: börj. 1 juni. Läk.: Sigge Wikander, Sthlm.

Ljungskile Förträfflig rekreati-onsort, med väl serverade bad. Apotek. Järnkälla. Nytt societetshus. Öppen 1 Juni—1 evt. 15 Sept. Ängb.- o. järnvägsst. Läkare: Nath. Dahlberg.

Medicinska förfrågningar besvaras af resp. läkare och för närmare upplysningar hänvisas till den af Sv. Kurortföreningen utgifna publikationen »Svenska Bad- och Kurorter» (tillgänglig i bokhandeln) och till de olika kurorternas prospekt som erhålles genom kamrerkontoren samt Svensk Bad- och Turisttidning och Svenska Turistföreningen i Stockholm.

Loka, vid Bergsl. järnv. Säs. 7 juni—7 aug. Terminsindeln. Reumat., hjärtel, neurastheni. Berömda gyttebad jämte alla vanl. badf. Öfverläk. Dr. G. Rystedt, Sthlm.

Lundsbrunn Hälsobrunn och badanstalt. Högt och torr läge i naturakön trakt nära Kinnekulle. Berömd järnkälla, starkt radioaktiv. Billigt. Läk.: E. Pontén, Göteborga.

Lyckorna Hafsbad och klimatisk kur-ort i härlig natur & väst-kusten, kransad af yppiga, skogsklädda böjder. Läk.: Olof H:son Forssell, Sthlm.

Lysekil Klimatisk kur- och rekreati-ons-ort. Utmärkta gytte-, kreuzna-cher-, half- och hafsbad, sjukgymnastik, massage. Tidsenliga anläggningar, billiga priser. Läkare: Prof. A. Wide, Sthlm.

Malen, Båstads. Fullständig kurort. Varm- och hafsbad. Vidsträckt barrskog. Sjukgymnastik, brunnsdrickning, dietisk behandling. Lektuga. Lektledar-inna. Läkare: L. Reuter, Sthlm.

Marstrand Hafscuranstalt med ut-märkta bad, spec. gytte-bad, goda kommunikationer, billiga lefnadskostnader. Läkare: J. Bauman, Marstrand.

Medevi Skogsanatorium. Berömda järn-källor med radioaktiv utstrålning. Utmärkta gytte- o. halfbad. Sol- o. luft-bad. Kalla bad i Vättern. Terrängkurer. Diet. bord. Läk.: G. Bergmark, Uppsala.

Mörsils Sanatorium f. bröstsjuka, Jämtland. Öppet året om. Ren, stark. fjällluft. Första kl. bord. Elektrisk belysn. Rikst. Öfverläk.: T. Horney, Mörsil.

Mösseberg Vattenkur. o. sanatorium, 1,100 fot ö.h. Öppet hela året. Nauheimerb. med flyt. kols., elektr. ljusb. Inhalatorium. Röntgen- o. Högfrek-vensafd. Läk.: Fr. Odenius, Sthlm.

Nybro Brunn- och badanstalt. Skogs-klimat m. präktig barrskog. Torr grusgrund. Varmbad. Solbad. El. glödljusb. Nauheimerb. med flytande kolsyra. Billigt. Läk.: Doc. Kj. O. af Klercker, Lund.

Nynäs Hafsbad vid Nynäshamn modern, förstklassig sommar och vinterkurort med fullst. vattenkurant och alla moderna kurmedel. Läkare: Emil Zander o. E. Frick.

Porla Brunn. Berömda, kraftiga järn-vatten. Fullst. badanstalt. I termin: 1 juni—1 juli; II termin 5 juli—2 aug. Postadr.: Porla. Läkare: Lifmedikus: E. O. Lidin, Sthlm.

Ramlösa 15 maj—1 sept. Järn- och alk. källa; gyttebad, Radio-genkur. Spec. diet för socker-, gikt-, njursj. och afmagringskur. Läk.: Professor K. Petré och M. Ljungdahl, Lund.

Ronneby Brunn. Starkaste järnkällor, massage-, ljusb., hafsbad, kall-vattenkur, dietkur, radiumkur. Läk.: Prof. G. Forssner, Uppsala, dr Rietz, dr Åberg, prof. Henschen.

Rostock Hälsobrunn och badanst. invid Kroppefjäll. Naturskönt, fridfullt och lämpligt för sitt ändamål. Ytterst moderata priser. Stn och adr.: Dals-Rostock.

Ryds Brunn- och Badanstalt. Sve-riges äldsta kneippkuranstalt. Naturskönt läge. Barrskog och insjöar. Lugnt och stilla. Läkare: K. Lindeberg, Ryd.

Saltsjöbaden Sanatorium o. badanstalt. Nyinrättadt Radiuminstitut. Rum från 1,50. Öfver-läkare Dr Olof Sandberg.

Skagersbrunn vatten- och luftkurort med järnkällor i östr. Värml. Vackert läge vid sjön Skagers. Härl. barrskog. Alla badf. Sommarsäs. 1/2-1/2. Läk.: Nils G. Marén, Uppsala.

Strömstad Hafscuranstalt. Skyddadt läge. Mildt hafsklimat. Berömda gyttebad. Järnkälla. Säsong 1 juni—15 sept. Läkare: A. Berghei Stockholm.

Sätra Brunn. 1,4 mil från Sala. Daglig vursttrafik, på beställn. automobil. Gyttebad, gymnastik, massage; särskild matordning för magsjuka. Öppen 10 juni—10 aug. Läkare: R. Friberger, Uppsala.

Söderköping Brunn och bad. Fullständig badkur. Nauheimerbad. Elektr. ljusb. Sjukgymn., mass och helutbehold. Utm. skogspromen. Enk lefnadssätt. Läk.: R. Almqvist, Sthlm.

Södertelje Badinr. Öppet året om. Nytt badhus och societets-hus. Tvålmassage, el. ljusb. Läkare: Axel Hellstenius, Sthlm. För mass. o. gymn. dr N. Wennström, Sthlm.

Tranås Vattenkuranstalt, öppen året om. Alla varma och kalla bad. Fullst. Kneippbehandling. Mild och ren luft. Naturskönt läge, vidsträckt barrskog. Billigt. Läkare: H. Tham, Tranås.

Trosa Bad- och sommarvistelseort. Na-turskönt läge. Ren och stärkand. luft. Utmärkta varm- och saltsjöbad. Tvänne läkare på platsen.

Tulseboda Brunn- o. kurort. Kyrkhult. Blekinge, öppen 1 juni—1 sept. Naturskönt skogstrakt. Stark järn-källa. Utm. bad. Apotek. Bill. lefnadskostnader. Läkare: E. Kinnwall.

Tyringe Badanstalt & sanatorium. Öppet året om. Alla nu brukl. bad-former. Naturskönt läge. Ren, stärkand. luft. Mildt syd. klimat. Billiga lefnadskostnader. Läkare: O. Reimers, Tyringe.

Ulricehamns Sanatorium och badanstalt. Öppet året om. Vidstr. skogsomr. Mer än 300 m. öfv. hafvet. Alla brukliga badformer, äfven elektriska. Läk.: Joh. A. Andersson, Ulricehamn.

Varberg Hafsbad och gyttebadanstalt. Bästa hafsbad, spec. gyttebad. Elektr. ljusb. Billiga afgifter och lefnadskostnader. Läkare: Lifmedikus Emil Jacobson, Stockholm.

Visby Varmbads- och Kneippkur-anstalt. Mildt ö-klimat. Nytt: Kn ipp-bygn genom spårväg förenad m. staden. Hafs-bad. Öppna stranden! Solbad m. dusch i skogen! Läk.: K. Kallenberg, Sthlm.

Öregrund Hafs-bad. Härl., friskt läge. Goda o. bill. lefn.-förh. Lifliga, ångbåtskommunikationer. Gytte- & Nauheimerbad. Läkare: Viktor Huss, Öregrund.

Östhammar Hafsbadanstalt. Skyddadt läge vid vik af Ålands haf. Berömda gytte- och tvålmassagebad för gikt och reumatism. Härlig hafs- och skogsluft. Läk.: Dr: Henrik Berg, Sthlm.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

UNDERVISNINGSVAN guvernant får plats genast i herrgård i Värmland med skyldighet att undervisa tre barn om resp. 7, 9 och 10 år i vanliga skolämnen, språk och musik. Svar med betygsskrifter, ref. och lönepret. till Godsägare Ernst Strömquist, Herrestad, Botilsäter.

ENKEL, pålitlig, stadgad barnkär flicka, något kunnig i sömnad, villig deltaga i husliga sysslor för god plats 1 maj. Svar med foto. till »A. O.» Alingsås p. r.

FÖR EN ANKLINGS HEM önskas snarast en föreståndarinna, som är kompetent och villig att på egen hand vårda en två års gosse, lämna råd och hjälp åt en gosse i skolåldern samt med ordning och sparsamhet förestå hemmet. Ensamjungfru finnes. Ansökan med uppgift å ålder, kunskaper, föregående verksamhet, tiden, när befattningen kan tillträdas samt löneanspråk torde vara inlämnad till »G. S. B.» å Nordiska Annonsbyrå, Göteborg, inom den 13 nästsk. april. Ingen, som icke är verkligt bildad, barnkär, stadgad, och anspråkslös samt utgått från ett godt och ordningsfullt hem, torde göra sig besvär.

BILDAD FLICKA ej för ung, önskas för sommaren att, utan jungfrus hjälp, sköta ett litet sommarhushåll i Stockholms närhet. Vatten och aflopp i köket. Den sökande bör vara frisk, väl rekomm. och kunnig i god matlagning. Lön 30 kr. i mån. Platsen är att tillträda 1 maj. Svar till »Liten stuga», Iduns exp.

VAN ACKOMPAGNATRICE, ej för ung, anspråkslös, med godt lynne, gärna språkkunnig, får under våren o. sommaren mot fritt vivre och fria resor plats som sällskap i liten prästfam. på landet. Svar med ref. till »Musikhem», Värning p. r.

VID EBBÅ LUNDBERGS h. läroverk för flickor, Hälsingborg, finns till höstterminen plats för lärarinna. Ämnen matematik, fysik och kemi på högre stadiet och som biträde svenska i lägre klass. Högre kompetens fördras. Lön för fil. kand. eller fil. mag. med proferskurs 1,500 kr., eljes lön enl. lag. Ansökningar inlämnas före den 20 april till föreståndarinnan.

VID Katrinebergs Folkhögskola i Halland är plats ledig för en värlärlarinna. Undervisningstid: maj, juni, juli. Lön 350 kr. jämte fri bostad. (Billig inackordering i skolhemmet). Ansökan inlämnas före 15 april till undertecknad Rektor Ludv. De Vylder, Katrineberg, Vessigebro.

A EGENDOM närheten af Sthlm får bildad hushållsvan flicka kunnig i matlagning, bakning o. s. v. plats som medlem af familjen, i hem där tjänare finnes, att tillträda nu eller 24 april. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, 1 tr. ö. g., Sthlm.

I UNG treflig fam. finns plats för 2 bildade flickor som hushålls- och barnfröken. Jungfru finns. Norra Inack-Byrån, Malmkillnadsg. 27, Sthlm.

ENSAMJUNGRU, kunnig i matlagning och öfriga förekommande sysslor, erhåller 24 april förmånlig plats med god lön i familj i Stockholm. Svar märkt »H. 1912», Iduns exp.

EN LITEN tjänstemannafamilj i Göteborg hvars fru hör litet önskar genast en enkel bättre flicka som tillsammans med fru vill utföra alla sysslor. Hjälp till tvätt och skurning. Goda rekommendationer fördras. Svar till »H. F.», Iduns exp. f. v. b.

HUSHALLERSKA som med ordning och omtanke kan med köksas biträde sköta ett större landthushåll erhåller i vår plats å herrgård. Svar med rek. till »Landthushåll 1912», Norrköping p. r.

BÄTTE, enkel flicka, villig deltaga med husmodern uti förekommande göromål, kunnig i enkel matlagning och bakning, får 1 maj plats i prästgård i närheten af Stockholm och invid järnvägsstation. Jungfru finnes. Svar »18 kr. pr mån.», Iduns exp.

SKICKLIG och treflig kokerska får plats på större herrgård den 24 april. Svar till Nyborgs pr. Bålsta.

EN UNG DAM, något kunnig i samt intresserad af trädgårdsskötsel, får genast plats att sköta en mindre trädgårdsanläggning. Sökande bör under vintern kunna deltaga i skrifögöromål. Svar till »Tjänsteman 1912», under adr. S. Gumelii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

I MINDRE FAMILJ på landet, nära Hofva järnvägsstation, finnes plats ledig för en uti hushållsgöromål duglig och pålitlig flicka, bildad och från godt hem. Betyg, löneanspråk, foto. och ref. önskas. Svar till »W-», Hofva.

ELEVER mottagas å spädbarnshem. Kursen 3 mån. Arvidssons barnhem, Vifilsborg Hersbyholm, Lidingö villastad.

Handarbetslärarinna. Vid seminariet för utbildande af sinnesslötlärlarinnor och den därmed förenade öfningskolan får undervisningsvane och skicklig handarbetslärarinna plats inst. 1 sept. — Sökande bör vara fullt kompetent i allt som hör till väfnad. Begynnelselönen kr. 500 och allt fritt. Ansökan ställes till föreståndarinnan Fröken E. Rappe, adr. Slagsta — Stockholm 17.

Hustöständarinna, omkr. 30-årig, bildad, enkel af bättre fam., sökes att bestyra bildadt ungdomshem. Ref. och foto. till »Våren 1912», Sydsv. Dagbl., Malmö, intill 15 maj.

Energisk dam med håg och rallenhet för anskaffande af försäkringar bland kvinnor erbjudes härmed förmånlig f. a. s. t. plats vid större liförsäkringsbolags generalagenturs kontor. Närm. genom underhandling med sign. »Kvinnlig Ackvisitör», Iduns exp.

En bildad flicka

får plats från 15 maj under 3 mån. att gå frun tillhanda mot fritt vivre. Bör vara musikalisk. Upptages som medlem af familjen. Ref. och foto. önskas. Svar till »Trefligt landställe», Box 19, Vexjö.

Bildad flicka,

c. a. 25 år gammal, van vid landet, kunnig i sömnad, stryknings samt enklare servering erhåller plats genast eller 24 april i familj på landet som medlem i familjen. Svar med foto., lönepret. och rek. till Länstidningens exp., Kristianstad.

SJÖSTRANDS BYRÅ, Viktoriag. 15 A., Göteborg, önsk. goda fina platser till värek. värdinnor, lärarinnor, hushålls-, sällskaps-, barnfr., barnsk. och jungfr. lns. betyg, foto., 2 porto.

EN SKICKLIG KOKERSKA använder helst Klafreströms spisar. Dessa baka bättre än alla andra, då ugnen uppvärms fullkomligt jämt. Begär priskurant, gratis och franko från Bruket, Klafreström.

PLATSSÖKANDE

UNG FLICKA, som genomgått 8-klasigt läroverk och därefter 1/2 års kurs i hushållsskola, söker plats å bruk eller herrgård, att vara frun behjälplig i hushållet. Benäget svar till »G. B.» Mariestad p. r.

UNG FÖRLOFVAD FLICKA önskar mot fritt vivre någon tid komma till större herrgård som husmoderns hjälpredda samt där goda lärdomar för framtiden kan inhämtas. Tacksam för svar till »A. S. Ordentlig», under adr. S. Gumelii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

LANDTRUKAREDOTTER, som genomgått handels- och hushållsskola, önskar plats i god familj, helst prästfamilj, att gå frun tillhanda mot liten aflönning och godt bemötande. Svar till »Familjemedlem 1912», Iduns exp.

UNG seminariebildad tyska söker anställning under sommarmånaderna. Vidare upplysning genom Fru Eva Löwenborg, Karlskrona.

UNG flicka, van vid husliga göromål samt något kunnig i sömnad, önskar plats i bättre familj. Svar till »Musikalisk», Grenna p. r.

UNG flicka, som aflagt realskoleexamen, önskar till 1 maj plats, antingen att läsa med barn, som barnfröken eller hjälp och sällskap åt husmodern. Svar emotes tacksamt inom 8 dagar till »20 år», Iduns exp. f. v. b.

HURTIG, snäll och duktig 17-årig flicka önskar plats i familj, där jungfru finnes. Helst i Norrland. Brevsvar emotes tacksamt till »Familjemedlem», Eskilstuna.

UNG anspråkslös, bildad, musikalisk flicka af god familj önskar plats i god familj (gärna prästgård) såsom husmoderns hjälp och sällskap. Svar före den 15 april till »18 år», under adr. S. Gumelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

BARNSKÖTERSKA, 33 år, genomgått Barnav., Sthlms priv. förlösn.-hem, önskar plats nu eller 15 april för spädt barn. Goda betyg och ref. Tacksam för svar under adr. »A. L.», Lunnbacka 17, Bollnäs.

UNG FLICKA som i sex mån. varit elev vid lasarett önskar genast eller 1. sta maj plats å lasarett, sanatorium eller i familj. Svar emottages tacksamt adr. Ida Hansson, Klosterg. 267, Ystad.

I GODT HEM där jungfru finnes, sökes plats af bildad, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning o. s. v. Goda betyg. Svar »Enkel-Duglig», Sv. Telegrambyrå, Sthlm f. v. b.

UNG DAM, kunnig i ett hems skötande, med de bästa rekomm. och betyg, önskar plats i familj, finare pensionat eller dylikt. Svar till »A. E.», Allm. Tidningskontoret, Sthlm.

BILDAD hushållsvan flicka söker plats. Kunnig i matl., baka., sömnad m. m. Ordentlig, gladlynt. Norra Inack-Byrån, Malmkillnadsg. 27, Sthlm.

EN 18-årig, bättre hushållsvan flicka söker plats som husmoderns verkliga hjälp inom ett hem. Betyg finnes. Familjemedlem. Svar till »Våren 1912», Fagerås p. r.

EN 25 års bättre flicka söker plats att gå frun tillhanda och deltaga i inom ett hem förekommande sysslor. Är kunnig i sömnad. Betyg finnes. Märkt »Familjemedlem», Fagerås p. r.

ENKEL, ordentlig, hushållsvan flicka önskar plats som husmoderns hjälp. Är kunnig att undervisa nybörjare. Svar tacks. till »Villig 24», Annonskont. 65 Drottningg., Sthlm.

BETALANDE sjuksköterskelev önskar plats på mindre lasarett. Svar till »22 år», Iduns exp. f. v. b.

EN 17 års flicka önskar plats i bättre familj att gå frun tillhanda, mot fritt vivre. Svar till »Fritt vivre», Karlskrona-Tidningens annonskontor, Karlskrona.

Lärarinna från landet med van vid husliga göromål önskar under sommarmånaderna komma i bättre familj å landet eller vid badort som hjälp och sällskap mot fritt vivre. Svar inom en månad märkt »Sommarkondition 1912», Lund p. r.

Ung dam

som genomgått gymnastikinstitut i Stockholm och f. n. praktiserar utrikes önskar till sommaren åtfölja familj till badort. Svar märkt »Sommaren 1912», Kiosken Järntorget, Göteborg f. v. b.

Examinerad Sjuksköterska

önskar privatvård hos dam eller herre. Svar till »Sjuksköterska 22 år», Västgöta-Bladet, Tidaholm.

TRÄDGÅRDELEVER, kvinnliga emottagas. Inack. 75 kr. pr mån. Härligt läge vid Vettern. Svar emot porto. Adr. Elin Wickbom, Tjellmo.

I DALARNA. Smedsbo Pensionat erbjuder god och angenäm inackordering till moderat pris. Högt läge. Härlig skogsluft. Öppet året om. Fina ref. Adr. Fru Malin Lissel, Aspeboda.

I PRÄSTFAMILJ på landet önskar 18 års flicka inackordering, för att under husmoderns ledn. lära matlagning samt ett hems skötande. Önskligt är att tillfälle gifves till umgänge med jämåriga. Svar till »18-åring», Sköfde p. r.

I TREFLIGT och soigt hem i Dalarne, emottages inackorderingar från 1 april. Godt bord. Svar till Tibble Pensionat, Leksand.

LONDON. Alwyne College, Canonbury. Flickor och unga damer mottagas. God inack. Komf. hem. Utm. ref. Goda lektioner. Trädg. Tennis. Kr. 60 pr månad.

INACKORDERING erh. å herrgård i n. Småland. Skogrik, naturskön trakt, högt läge, 250 mtr ö. h. Adr.: Gransbo pensionat, Tranås.

HUSHÅLLSSKOLA och PENSION för unga flickor i frisk vacker trakt nära Köpenhamn. Ny halfårskurs börjar d. 3 maj. Frammande språk talas; undervisning meddelas af infödda lärare. Omsorgsfullt vård. Pris 85 kr. i månaden. Upplysningar hos fröken Kerstin Hesselgren, Norrlandsg. 17, Stockholm. Program sändas. Fru Stamer, Skovvej 7, Gentofte, Danmark.

ENGLISH GENTLEWOMAN (Certified teacher) receives ladies, (large house, garden). Address Mrs Ropley, 11 Thurlov Road, Hampstead, London N. W.

INACKORDERING i svenskt hem i Pau, södra Frankrike. Härligt klimat. God omvårdnad för klene personer. Sommaren tillbringas i Argeles (Pyreneerna) hvarest finnes utmärkt institut för orthopedi och nervsjukdomar. Skriftligt till Fröken C. Hultán, Villa Constante, Rue de Borden, Pau, Frankrike.

PENSION finden 2 junge Damen in gutem und feinem Hause in Göttingen. Referenz: Konsul Lindström, Strandvägen 7 A., Stockholm.

EN 16-års snäll, frisk, arbetsam flicka som går i realskola önskar under skolfrierna få komma till god familj på landet. Helst invid statsbanan; har fri resa där. Svar »Billigt pris», Iduns exp.

EJÖRKÖUDENS SOMMARHEM rekommenderas. Högt läge, ren luft, skog och sjö. Moderat pris. Adr. Gärdssjö station.

INACKORDERING erhålles för ungdom i sommar på naturskön landtgd nära stad. Piano, skog och sjö. Liflig trakt. Fru Sofia Carlsson, Knabbarup, Vimmerby.

PÅ EGENDOM — intill Berlin, skog, vatten — mottagas unga flickor, skolevdomar, i bild. tysk familj — frun svenska. Efter önsk. underv. i tyska, engelska spr., musik samt hushålls-, trädgårds- och hönsskötsel. Bästa sv. ref. Adr. Fru Zesch »Neue Ziegeleis Königs Wusterhausen, Berlin.

GOD och billig inackordering erhålles för längre eller kortare tid å egendom i Västergötland. »Skog och sjö», Iduns exp. f. v. b.

I KULTIVERADT komfortabelt hem i Stockholm önskas under skolterminen som sällskap och kamrat till 14-årig flicka en ung, jämnårig intelligen flicka från godt hem. Omsesidiga anvisningar för upplysningar lämnas och fördras. Svar till »Barnsällskap» under adr. S. Gumelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

BRÜSSEL, Evangelisches Töchterpensionat I. Rang. Villa du Parc, Avenue Legrand 36, am Bois de la Cambre, Freigeleg. geräum. Haus mit schatt. Park u. Tennispl. Gründl. Erlerng. d. Franz. sowie d. Engl. u. Deutschen durch erstkl. Kräfte. Ausbild. in Musik, Malen, Zeichn. Tanz. Umgangsform. usw. Sorgf. individuelle Behandl. Geistes. u. Körperpfl. Prosp. mit phot. Ansicht u. Empf. best. Kreise des In- u. Auslands durch die Vorsteherinnen A. u. H. Scheidt.

Ribbingebäckes Pensionat och Hvilohem rekommenderas. Högt läge i löf- och barrskog. Ljus, tysta och trefliga rum. Varma bad. Godt bord. Moderata priser. Förfrågningar besvaras Uppsala. Rikst. 672. Osterunda 7, ö. Enköping.

Inackordering önskas för en 17-årig skolflicka i prästgård eller familj på landet, där ungdom finnes, under sommaren 15 juni-15 augusti. Adress »E. L.», Tidningskontoret, Brahegat. 16, Sthlm.

Ljungskile Hvilohem emottager gäster på längre och kortare tid. Adr.: som ofvan.

Schweiz! Waldheim, Bern. Pension för unga flickor (16-20 år). Vackert belägen i en härlig park. Franska och tyska talaspråk o. undervisning även i engelska, musik, målning m. m. Vinter- o. sommarsport. Resor företagas till Italien o. sommaren tillbringas i Alperna. Ref. och prospekt erhållas genom majorskan Schenström Uppsala o. fröken A. Bergqvist, Linnégat. 11, Göteborg.

Hushållskurs. Ny sådan börjar 1 maj, för bildade flickor. Medd. undervisning i matlagning (finare och enklare), bakning, konservering af bär, frukt, vildt m. m. Smörupplagning, servettbrytning, borddukning, blomsterskärning af rotsaker m. m. Begär prospekt och ref. Adress »Officersdotter», villa Karlsro, Ljungby.

Till Pensionat eller Hvilohem lämplig byggnad om 14 rum och kök, stor veranda, rymliga uthus samt stor trädgård, invid barrskog, nära Strömsholms kanal, uthyres. Järnvägsstation på ågorna; kort resa till Stockholm med snabba förbindelser. Läkare på platsen. Vidare medd. Hjalmar Kjellström, Stadskamrere, Köping.

ETT FRISKT och rart flickebarn på omkring 2 år, född af bättre föräldrar, önskas som eget af barnlös tjänstemannafamilj, bosatta på större gods i Värmland, mot en summa af 1,500 kr. i ett för allt. Svar märkt »Barnlös tjänstemannafamilj», under adr. S. Gumelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

En feriekurs i England närmast avsedd för skolynglingar och nyblivna studenter anordnas instundande sommar av Sydney Charleston, M. A. lektor i engelska språket vid Uppsala universitet, tillsammans med fil. lic. G. Björklund, lärare vid latinläroverket å Norrmalm i Stockholm. Kursen, som förlägges till Oxford, tager sin början 22 Juni och kommer att vara i 7 veckor. Priset, inberäknat resa (Göteborg-Oxford-Göteborg), kost, logis, undervisning, utflykter, tvätt, varmbad etc. är satt till 500 kr. Prospekt med alla andra upplysningar lämnas av undertecknade.

Lektor S. Charleston, M. A. Ofre slottsgatan 9, Uppsala. Fil. lic. G. Björklund, Kungsklippan 5, Stockholm.

Skolor o. Utbildningskurser samt Lektioner i olika ämnen.

Se Kvinnligt yrkesregister 1912. Erhålles å registrerts expedition Regeringsg. 65, samt i bokläderna. P. is 1 kr. Porto till landsorten 20 öre.

Unga Damer

erhålla förmånliga platser som husföreståndarinnor, hushållerskor och kokerskor efter genomgången kurs i Katrineholms Praktiska hushållsskola, Katrineholm. Många vackra erkännanden. Begär prospekt. Ny sommarkurs tager sin början den 15 maj.

Rikhaltiga variationer. Begär prisk. Tidaholms Bruk, Tidaholm. Kungl. Hofleverantör. Försäljningsmagasin: Mästersamuelsgatan 38, STOCKHOLM.

Sommarkurs för KVINNOR

Av erkänt skickliga lärarinnor undervisas i finare och enklare matlagning, servering, bakning, charkuteriarbeten, konservering, smörgärbakning, upplagningar, syltning, saftning, servettbrytning, dukning, tillverkning av olika sorters måltidsdricka, hälso- och sjukvårdslära, konstslöjd och konstvävning, linnesöm, glansstrykning, hushållsbokföring m. m. Skolan anskaffar förmånliga platser efter genomgången kurs å dem, som så önska. Kursen tager sin början den 15 maj.

Alla, som anmäla sig till fullständig kurs, inbjudas av skolan till fri resa Katrineholm-Stockholm och åter under de Olympiska spelen i sommar, då även många av huvudstadens sevärheter komma att under sakkunnig ledning beses. Begär prospekt mot dubbel porto från Katrineholms Praktiska Skola, Katrineholm.

Assistent W. Johnsons kurs för utbildandet till Tandtekniker börjar åter den 15 april. Ansökningar snarast. Malmkillnadsg. 60, Sthlm.

Ramin är enligt auktoriteter verksamaste och bästa medel mot Reumatisk värk i leder och muskler, Ischias och Ryggskott. Till salu å Apotek Sändes fraktfritt å 2 kr. pr fl. från Raminfabriken, Eslöv.

Kefir.

God, billig, hälsosam surmjölk. Lättsmält, närande, tarmrensande. Användes i stor utsträckning af magläkare. Enklaste beredning med Trainers Kefirtabletter. Prospekt och upplysn. gratis från Apotekare V. Karlin, Sthlm C. a.

Bästa järnmedel, utmärkt styrkande. Föreskrives af många läkare.

Ferrin

Apoteket Lejonet, Malmö. Finnes även i form af Tabletter. Fås på apoteken.

Gynna svensk industri!

Hvarför köper Ni utländska TANDPETARE då ni erhåller bättre svenska, till billigare pris. Fabriksnederlag i Vara. C. M. PEHRSSON.

KALMAR ÅNGVARN

Oöfverträffade Hafregryn.

LAXIN-Konfekt

är på grund af sin välsmakande egenskap och sin milda säkra verkan med rätta det mest omtyckta afföringsmedel för såväl vuxna som barn och bör icke saknas i något hem. Det rekommenderas på det bästa af herrar läkare. Original-bleckaskar med 20 frukttabletter Kr. 1:—, — Varnas för värdelösa efterapningar Begär därför uttryckligen LAXIN. Å hvarje apotek.

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Konungariket Sachsen.

Technikum Mittweida

Bektor: Professor F. Holzt.

Högre tekniskt Läroverk för elektro- och maskinteknik. Skilda afdelningar för ingenjörer, tekniker och verkstätere. Elektrot- och maskinlaboratorier. Instruktions-verkstäder. 36:te läsåret. 3610 studerande. Program etc. kostnadsfritt gen. Sekretariatet.

Doktor J. Arvedsons kurs Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik,

medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens o. rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.

Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran genom Dr J Arvedson, adr. Odengatan 1, Stockholm.

Gymnastikdirektorsexamen

afslutas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 18 sept. Prospekt gen. kapten J. Thulin. LUND

Professor Cederschiöld

behandlar med egna massagemetoder: Mag-, Tarm- (t. ex. långvarig förstoppning), Reumatiska- och Nerväknämor m. m. Näs-svalgkatarr lokalt med instrument smärtfritt. Grefteuregatan 22, Stockholm.

Med. Dr E. Kleens

(ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. Nr 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp. Prospekt begäres städe under adress Saltsjöbaden.

Damhårarbeten.

Peruker, Benor, Flåtor. Länkar m. m. i tusental. Obs.: Vi signera ej postpaket med "Hår". Herr o. Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgatan 58, Stockholm.

Mélanogéne,

Oliquemare - färgar hår, skägg och ögonbryn - håller färgen i månader. Pris kr. 4.50. Endast i

Franska Parfymmagasin, 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Oatine-Crème är det förnämsta medlet att skydda huden för köldens skadliga inverkan. Denna kraftiga snöhvita naturprodukt-extrakt af ren hafre renar porerna, läker huden o. hyn blir vacker o. klar. - Äktaendast i hvitburk med grönt lock The Oatine Co., London.

Oatine-Crème säljes efter tullförhöjningen till 1.50 o. 3 kr. pr burk samt Oatine-Tvål, Oatine-Puder o. Balsam säljes öfverallt o. hos A. W. Nording, Biblioteksgatan 11 o. Drottningg. 63, Stockholm.

SANITAS. Specialaffär för Sjuk- o. Hälsovårdsartiklar.

Dambindor 95 öre pr puss., med lifband 1.25. Stickade från 5 kr. pr puss. Sprutor, Skölkannor, Bräckband, Nappar o. Bindor. Landsortsorder exp. omgående. Rekv. från 5 kr fraktfritt. Odengatan 39, Stockholm

50-öres tvålar för 20 öre. Finaste, öfverfettade 50 öres tvålar 1 krona pr originalkartong om 5 tvålar vid köp direkt å Kölnerslagret, 24 Smålandsgatan, Stockholm. Prospekt gratis och franko.

CARLSSON! ÄKTA TALLBARRSÖLJE-KARAMELLER

Tillverkad af vår prisbelönta ÄKTA TALLBARRSÖLJE och prima socker - Finnas all tillgänglig å alla apotek samt i de flesta affärer

ÅBAPOTEKÄRE AFR CARLSSON'S ENKAS TALLBARRSÖLJEFABRIK JÖNDHÖJDEN SVEDE

25-öres påsar o. 50-öres askar säljas öfverallt.

Joh. Lundström & Co A.-B.

KUNGL. HOPLEVERANTÖR.

PRIMA ANTHRACIT

HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER

RIKS.	4 27	Skeppsbron 18	22 88
	22 20	Strandvägen 17	60 19
	20 12	Norr Mälarstrand 22	61 98
	74 47	Söder Mälarstrand	30 60

ALLM.

Kvinnliga Utbildningsskolan Villa Hult

börjar en ny busmoderskurs på tre månader den 15 april. På grund af skolans utvidgning kan elev numera vinna inträde i husmoderskursen på 1 och 2 månader. Likaså emottages elever i eabart valfria ämnen, såsom *sång, musik, språk* (infödda lärarinnor), *målning, konstslöjd, väfnad, kläd- och linnesomnad, handarbeten och ridning* Skickliga lärarinnor i alla ämnen. Goda referenser. Tillfälle till nöjen sport och idrott Prospekt sändes och förfrågningar besvaras af föreståndarinnan *Fröken Ella Hult*, adr.: *Villa Hult, Kneippbaden*. Tel. Norrk. 758.

OBS! Prospekt och upplysningar om skolan kan erhållas på Thyselius Byrå, Grefthureg. 1, *Sthlm* och Pensionat Belfrage, Brunkebergstorg 2, *Sthlm*.

Olga Schultheis' Praktiska Fortsättningskurs för unga flickor

å *Fogelsta* gård (invid Born-vjön) mottager högst sexton unga flickor endast på helt arbetsår. 1 sept.-20 dec., 20 jan.-1 juni. Pris för kurs 1,000 kr.

Nästa kurs börjar d. 1 sept. 1912.

Undervisning meddelas i hemmets alla sysslor såsom: matlagning, bakning, konservering, sömnad, hemmets vård, event. barnavård Dessutom lämnas undervisning i väfnad, slätväfnad och konstväfnad samt väfvars uppställning. Föreläsningssvis meddelas undervisning i psykologi, hälso- och sjukvårds-lära. Födoämne-lära, barnavård, hemmets bokföring och väfnadsteori. Prospekt och närmare upplysningar genom skolans föreståndarinnan *Olga Schultheis*, adr. *Fogelsta, Tumba*. Rikstel. Tumba 114.

Utbildningskurs för Praktiskt Socialt Arbete,

såsom bostadsinspektion, vice värdskap i arbetarebostadshus, fosterbarnsinspektion och andra mera krävande uppgifter anordnas under läsåret 1 okt. 1912-1 juli 1913 av

Centralförbundet för Socialt Arbete.

Elevantalet begränsat. Inträdesålder minst 21 år. Teoretisk och praktisk utbildning. Årsavgift 250 kr. Fullständigt prospekt erhålles genom C. S. A:s byrå, Lästmakareg. 6, Stockholm, där äfven anmälningar mottagas intill d. 15 juni.

Konserveringskurs pr korrespondens

under tiden juni-september.

Denna kurs avser att på billigaste och mest praktiska sätt bringa kännedom om konservering (med därtill hörande hermetisk inkokning, syltning, safning och inläggningar; gelé-, fruktmos- och marmeladberedning samt torkning och saltning) ävensom anrättning av frukt, bär och grönsaker. **OBS!** Kursen bereder möjlighet för envar att i *sitt hem* deltaga däri, enär *undervisningen sker pr post*. **Begär prospekt och intyg från fjolårets elever.**

Elna Pehrsson, Brunsbo pr *Bedinge*. Riks 4. (Elev av Kungl Hovleverantör R. o. V. Lekell).

Gläntan, Leksand.

Nytt väl inredt pensionat ofvånför Noret, 15 min. från ångbåtsbryggan, skyddadt i norr af skogen och Käringberget, mot söder fri, vidsträckt utsikt, nära badstranden. 15 gästrum, stora sällskapsrum och verandor, piano, badrum, W. C., elektriskt ljus. Pens. 4-5 kr. Riks fr. 1 juni. Öppnas 15 juni. Närmare meddelar ägarinnan fröken Lisa Stenhammar.

H. Lundins Slöjdseminarium.

Av Kungl. Maj:ts godkännat enligt Kungl. resolutionen af den 30 dec. 1911 - grundat 1-82 - utbildar lärarinnor i kvinnlig slöjd för både läroverk och folkskolor. En kurs årligen med början den 1 sept. Prospekt och närmare upplysningar genom slöjdinspektis *Fanny Bomberg*. Banerg. 31, Stockholm.

Vid Hemskolan

i Refteled mottagas unga damer att grundligt lära hushåll m. m. (Ny kurs 20 maj). Vidare genom *Fröken Jenny Edin, Refteled*.

Almedahls Försäljnings-Magasin,

Kungsgatan 55, Göteborg.

Levererar fullständiga **Linneuppsättningar** för bosättningar och brudutstyrlar. Se vidare vår annons i Iduns Modellkatalog

HÖGSTA PRISET I TILLSKÄRNINGSKONST ÅT KORSETTEN "EVA"

Korsetten "Eva" är sinnrikt konstruerad. Strumpebandens kryssvisa knäppning förminskar tygets slitning vid planschetterna och ökar därigenom korsettens hållbarhet, omsluter hårdt magen och höfterna samtidigt den håller nedre; fjäderfria delen af korsetten spänd och rynkfri.

Korsetten "Eva" har visat öfverraskande resultat vid afpröving på olika figurer och kan med fog rekommenderas ått alla, som eftersträfvat en fullt modern figur.

"Eva" kval. C. Kr. 8⁵⁰

Bästa Satin Rayé alldeles ny väfnad i lilja, rosa och ljusblått, elegant utstyrlsel.

"Eva" kval. B. Kr. 5⁰⁰

Extra fin naturfärg. Koepderdräll vacker blå eller lilafärgad utstyrlsel. Mycket hållbar kvalitet.

"Eva" kval. A. Kr. 3⁵⁰

Prima enfärg. Satin i ljusblå, grå och lilja.

Till landsorten mot postförskött + porto.

Varuhuset VOLLMERS-MEETHS, Göteborg.

Nyttig reklam.

För att gifva en hvar husmoder direkt anledning att försöka det omtyckta Ido-kaffet lämnas tillsvidare som reklam 1 prima tesked gratis till hvarje 1/2 kg. paket å 60 öre. Växtkaffet IDO är nutidens bästa ersättning för det skadliga och orimligt dyra bönkaffet. Användes enbart eller blandadt med vanligt kaffe. Anbefalles af framstående läkare. Kontrollant eller blandadt med vanligt kaffe. Anbefalles af framstående läkare. Kontrollant 1:ste Stadsläkaren Doktor Fornmark. Begär profpaket med sked hos närmaste handlande.

Inreg. Varumärke.

Svenska Kaffe-Industri A.-B., Malmö.

EUCALYPT

återger grått och blekt hår sin ursprungliga färg i hvilken nyance som helst. **Garanterad oskadligt.** Attest härå är utfärdad af Herr Dr Carl Setterberg, Kemiska Kontrollbyrån, Stockholm.

Pris pr flaska å 125 gr. 3 kr.

Fås i alla välsorterade Parfym- o. Materialaffärer. På platser där Eucalypt ännu icke finnes till salu hänvände man sig till Company Sydneys Agentur. Bruksgatan, Malmö.

Till England och Frankrike

Oxford **Normandie (Vernon)**

komma under tecknade instundande sommar att arrangera studieresor och kurser för dem, som önska lära sig språken och studera dessa länders kultur och folk. Undervisning i språket af goda infödda lärare. Utflykter till kringliggande trakters intressantaste platser, besök i London och Paris, sportförfningar och fotvandringar komma att göra vistelsen nyttig och nöjsam.

Afresa från Göteborg till England d. 22 juni, till Frankrike i medio af juni. Pris i ett för allt 550 kr. Kurserna komma att vara i 7 veckor. Anmälningar snarast möjligt! Prospekt med de bästa referenser och alla upplysningar erhållas från ledarna för resp. engelska och franska kurserna.

Mr. D. Erskine Kidd, Torstensonsgratan 11, Stockholm. Allm. 169 65. Riks 182 48.

Fil. lic. B. Brilioth, Odensgatan 15, Uppsala.]

Fräkenpomada

är det enda absolut säkra medlet att snabbt och utan obehag borttaga

Fräknar, Lefverfläcker och Solbränna

samt gör den fulaste hyvit och vacker **Ofelbar verkan garanteras!** Fräkenpomada innehåller inga för hyn skadliga beståndsdelar. Många intyg och tacksamhetsbref från hela Skandinavien.

Pris 3 kr. pr burk. Exped. mot postförskött eller efterkräf.

Tekniska General-Depöten, STOCKHOLM.

Adolf Fredriks Kyrkogata 13.

Misspyrdande härväxt

afsläpnas för alltid medelst **elektrolytisk behandling.** Rådfråga läkare om metodens tillförlitlighet Hilma Mårtensson. Mottagning onsdagar Temperance, Malmö, öfriga dagar Drottninggatan 27, Helsingborg. Tel 15 77.

Risken att se barnen flintskalliga undvikes genom att använda

EAU DE QUININE

från **Ed. Pinaud**, 18 Place Vendôme, Paris.

Tionde häftet af "Moster Emmas" väfbok

antika, lättväfda mönster i fyra skift (äfven användbara till broderi) för mattor, gardiner, möbiltyger, bonader m. m. Erh. mot 1 kr. 35 öre i postanv. från *Moster Emma, Kneippbaden*.

Deposition Kapitalräkning

4 1/2 %

Sparkasseränta

4 %

Köpmannabanken

Arsenalsgatan 9.

Det modernaste och elegantaste i tyger af hög kvalitet representeras af märket

"WELLWOVEN"

Genom att specialiseras å ett fåtal märken står fabrikket ouppnådt i fråga om såväl **utförande, styrka, kvalitet** som pris. Tillhandahålles af de flesta första klass klädesaffärer, samt engrosister inom landet i Cheviot, Foulé, Engelsk Serge, Croisé i de alltid tilltalande och kläsamma färgerna djupsvart, höglått och modernt grått.

Begär alltid fabrikket "Wellwoven" hvilket innebär en garanti å högsta kvalitet.

En varas goda beskaffenhet ibågkommes långt efter sedan priset fallit i glömska.

Med detta nummer följa gratisbilagorna Iduns Romanbilaga och Iduns Ungdomstidning.